Bu Yaşamdan Sonra Bizi Ne Bekliyor?

Önemli Sorular

R.C. SPROUL

Bu Yaşamdan Sonra Bizi Ne Bekliyor?

Bu Yaşamdan Sonra Bizi Ne Bekliyor?

R.C. SPROUL

KARANLIKTAN
IŞIĞA YAYINLARI

KARANLIKTAN
IŞIĞA YAYINLARI

Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No: 81/87 Topkapı, İstanbul – Türkiye
info@karanliktanisiga.com
www.karanliktanisiga.com
tr.ligonier.org
Tel: (0212) 567 89 93

Kitap: Bu Yaşamdan Sonra Bizi Ne Bekliyor?
Yazar: R.C. Sproul
Özgün Adı: What Comes After This Life?

Çevirmen: Göksel Erdoğdu
Çeviri Editörü: Samet Şahin
Düzeltmen: Nurşilan Şahin
Mizanpaj: Aysun Alsancak

ISBN: 978-625-90344-0-9
T.C. Kültür ve Turizm Bakanlığı Sertifika No: 52351

© 2023 by the R.C. Sproul Trust. All rights reserved. Originally published by Ligonier Ministries. Translated and published by permission.

Bu kitabın her türlü yayın hakkı saklıdır ve izin ile kullanılmıştır. Telif hakkı sahiplerinin yazılı izni olmadan bu yayın, makale tarzında yayınlar içinde bulunan kısa alıntılardan hariç herhangi bir biçimde basılıp çoğaltılması yasaktır. Kitabın metnini kullanmak isteyenler, telif hakkı sahiplerinin izni için yayıncıya başvurmalıdır.

Basım: Anadolu Ofset – Tel: (0212) 567 89 92
Davutpaşa Cad. Kazım Dinçol San. Sit.
No: 81/87 Topkapı, İstanbul - Türkiye
Haziran 2026

İçindekiler

Bir Korku ve Belirsizlik 7

İki Evi Düşünmek 13

Üç Bavulun Üzerinde Oturmak 21

Dört Topraktan Dirilmek 33

Beş Artık Gözyaşı Yok 47

Altı Tanrı'nın Hoşnutsuzluğunun Yeri 59

Yedi Büyük Ayrılık 69

Sekiz Ceza Dereceleri 79

Dokuz Geri Dönüşü Olmayan Nokta 91

Birinci Bölüm

Korku ve Belirsizlik

Ölüm, insanın karşılaştığı en büyük sorundur. Onu zihnimizin en uzak köşelerine itmeye çalışabiliriz, ancak ölümlü olduğumuza dair farkındalığımızı tamamen silemeyiz. Ölümün gölgesinin bizi beklediğini biliriz.

Elçi Pavlus şöyle yazar: "Günah bir insan aracılığıyla, ölüm de günah aracılığıyla dünyaya girdi. Böylece ölüm bütün insanlara yayıldı. Çünkü hepsi günah işledi. Kutsal Yasa'dan önce de dünyada günah vardı; ama yasa olmayınca günahın hesabı tutulmaz. Oysa ölüm Adem'den Musa'ya dek, gelecek Kişi'nin örneği olan Adem'in suçuna benzer bir günah işleme-

miş olanlar üzerinde de egemendi" (Rom. 5:12–14). Musa aracılığıyla yasa verilmeden önce de günahın var olduğunu görüyoruz ve bu, yasanın verilmesinden önce ölümün gerçekleşmiş olmasıyla kanıtlanır. Ölüm gerçeği günahın varlığını, günahın varlığıysa insanlara başlangıçtan beri içsel olarak açıklanmış olan yasanın varlığını kanıtlar. Ölüm, günahın doğrudan bir sonucu olarak dünyaya girdi.

Seküler dünya ölümü doğal düzenin bir parçası olarak görürken, Hristiyanlar ölümü düşmüş düzenin bir parçası olarak görür; bu, insanın başlangıçtaki durumu değildi. Ölüm, günaha karşılık Tanrı'nın yargısı olarak geldi. Başlangıçtan beri her günah ölümle cezalandırılacak bir suçtu. Tanrı, Adem ile Havva'ya şöyle dedi: "Bahçede istediğin ağacın meyvesini yiyebilirsin… Ama iyiyle kötüyü bilme ağacından yeme. Çünkü ondan yediğin gün kesinlikle ölürsün" (Yar. 2:16–17). Tanrı'nın uyardığı ölüm yalnızca ruhsal değil, aynı zamanda fiziksel ölümdü. Adem ile Havva günah işledikleri gün fiziksel olarak ölmediler; Tanrı, cezayı uygulamadan önce bir süre daha yaşamaları için onlara lütuf bahşetti. Bununla birlikte, sonunda yeryüzünden yok oldular.

Her insan günahkârdır ve bu nedenle ölüme mahkûm edilmiştir. Hepimiz bu hükmün yerine getirilmesini bekliyoruz. O hâlde soru şudur: Ölümden *sonra* ne olur? Hristiyanlar için ceza, Mesih tarafından ödenmiştir. Bu, ölüme nasıl yaklaştığımız konusunda bazı sonuçlar doğurmaktadır. Pavlus hapisteyken şöyle yazmıştır:

> Çünkü dualarınızla ve İsa Mesih'in Ruhu yardımıyla bunun bana kurtuluş getireceğini biliyorum. Hiçbir şekilde utandırılmayacağımı, yaşasam da ölsem de Mesih'in her zamanki gibi şimdi de bedenimde yüceltilmesi için tam bir cesaret gösterebileceğimi bekliyor ve umut ediyorum. Çünkü benim için, yaşamak Mesih'tir, ölmek kazançtır. Hayatta kalırsam yararlı işler yapacağım. Ama hangisini seçeceğimi bilemiyorum. İki seçenek arasında kaldım. Dünyadan ayrılıp Mesih'le birlikte olmayı arzuluyorum; bu çok daha iyi. Ama hayatta kalmam sizin için daha gereklidir. (Flp. 1:19–24)

Birçoğumuz bu metindeki Pavlus'un sözleri karşısında sarsılırız. Mesih'in mezar üzerindeki zaferine sevinsek de, yine de ölümden korkarız. Hristiyanlara acısız bir ölüm garantisi verilmemiştir. Bununla birlikte, ölüm düşüncesi hem Hristiyanlar hem de Hristiyan olmayanlar için çoğu zaman korku doğurur. Bu korku, ölümden sonra ne olacağı sorusuyla yakından bağlantılıdır.

Hristiyanlar için Tanrı'dan bir vaat vardır; Pavlus'un "benim için, yaşamak Mesih'tir, ölmek kazançtır" diyebilmesini sağlayan bir vaat. Tanrı'nın huzuruna gireceğimiz vaat edilmiştir. Ancak bu vaatle birlikte bile sorular vardır. Cennet nasıl bir yerdir? Oradan zevk alacak mıyız? Orada ne yapacağız? Nasıl varlıklar olacağız?

Bu yaşamın tüm zorluklarına rağmen, bildiğimiz tek şey bu yaşamdır. Ne de olsa Pavlus bile bu yaşamı küçümsemedi. Şöyle dedi: "İki seçenek arasında kaldım. Dünyadan ayrılıp Mesih'le birlikte olmayı arzuluyorum; bu çok daha iyi. Ama hayatta kalmam sizin için daha gereklidir" Pavlus yeryüzündeki yaşamını, özellikle de hizmetini sürdürmeyi arzuluyordu; ancak "ayrılıp Mesih'le birlikte olma"nın "çok daha iyi" olduğunu kabul ediyordu.

Hristiyan olmayanlar için ise haber o kadar iyi değildir. Yine Tanrı'dan bir vaat vardır, ancak bu kez bu vaat cezaya ilişkindir: Tanrı'nın günaha karşı gazabı, Mesih'e güvenmeyenler üzerinde tatmin edilecektir. Bu ceza cehennem denen bir yerde gerçekleşecektir, fakat burada da belirsizlik vardır. Cehennem nasıldır? Ceza neleri içerir? Oradan kurtulma ihtimali var mıdır? Bu adil midir, yoksa kötülerin sadece yok edilmesi daha mı adil olurdu?

Bunlar önemli sorulardır, çünkü bir gün hepimiz ölümle yüzleşeceğiz. Bu kitapçıkta cennet ve cehennemle ilgili Kutsal Kitap verilerini inceleyecek ve hissettiğimiz belirsizliği gidermeye çalışacağız. Tutarlı Hristiyanlar olmak, Kutsal Kitap'ın sarsılmaz doğaüstücülüğünü onaylamak demektir; bu doğaüstücülük, günümüz dünyası için kabul edilemez bir şeydir. Dünya görüşümüzü iman etmeyen kültür yerine Kutsal Kitap şekillendirmelidir. Bunu yaptığımızda umut buluruz; bizi yaratan ve Oğlu'nun işi aracılığıyla bizi cennete götürmeyi vaat eden ve bizi cehennemin acılarından kurtaran Tanrı'da umut buluruz.

İkinci Bölüm

Evi Düşünmek

Cennet nasıldır? Zaman zaman bu soruyu sormamış olan biri var mıdır? Önce şu soruyu sorabiliriz: "Gerçekten cennet diye bir şey var mı?" Hristiyanlık, sözde "gökteki ödül" vaadine dayanan bir din olduğu gerekçesiyle yüksek sesle eleştirilmiştir. Karl Marx, dinin halkın afyonu olduğu fikrini yaygınlaştırdı. Onun tezine göre din, egemen sınıflar tarafından dünyadaki yoksul insanları sömürmek ve ezmek için icat edilmiş ve kullanılmıştı. Marx'a göre din, insanlara efendilerine itaat ederlerse, düşük ücretleri kabul ederlerse ve benzeri şeyleri yaparlarsa büyük ödüller vaat ederek onları isyan etmekten alıkoya-

caktı; ancak bu ödüller sonsuzluğa ertelenecekti. Bu arada yoksulları acımasızca sömürenler, yeryüzünde kendileri için servetler biriktireceklerdi. Marx, cennet umuduyla birlikte dinin, düşünmeyen insanları hizaya sokmak için kullanılan bir sopa olduğu yönündeki alaycı bir bakış açısını benimsedi. Bu görüşün çeşitli versiyonları o kadar yaygın hâle gelmiştir ki, artık insanlar cenaze evinde ya da mezar başında olmadıkları sürece gelecekteki bir yaşam hakkında düşünürlerse, kaba ve eğitimsiz sayılmaktadırlar.

Cennetin merkezî önemini görmeden Hristiyanlığı ciddiye almak mümkün değildir. Kutsal Kitap'ın ayrılmaz bir parçası olan böyle bir "gökteki ödül" anlayışı gerçekten vardır. Korkarım ki, Tanrı'nın gelecekte halkı için hazırladığı o zevklere karşı iştahımızı ya da tat alma duyarlılığımızı kaybettik.

Hristiyanlardan bazen Yeni Antlaşma'daki en sevdikleri bölümü söylemeleri istenir. En çok verilen iki cevap, sevgi bölümü olan 1. Korintliler 13 ve Yuhanna 14'tür. Cennetle ilgili kısa incelememize Yuhanna 14'ten başlayacağız.

Bu bölümde İsa, Son Akşam Yemeği gecesinde, üst kattaki odada öğrencileriyle yaptığı son büyük

konuşmasında onlara hitap etmektedir. Bu, O'nun ele verildiği gecedir, idamından bir gün öncedir. Onlara şöyle der: "Yüreğiniz sıkılmasın. Tanrı'ya iman edin, bana da iman edin. Babam'ın evinde kalacak çok yer var. Öyle olmasa size söylerdim. Çünkü size yer hazırlamaya gidiyorum" (Yu. 14:1–2). İsa, öğrencilerine yüreklerinin sıkıntıya düşmesine ya da huzursuz olmasına izin vermemeleri yönünde bir uyarıyla başlar. Bu, güvene ve imana bir çağrıdır. Bu sözler bize o kadar teselli vericidir ki, bazen bu kısa akıl yürütmenin içerdiği güçlü mantığı gözden kaçırabiliriz.

İsa, "Yüreğiniz sıkılmasın" der ve ardından onları teşvik eder: "Tanrı'ya iman edin, bana da iman edin." Tanrı'ya iman ile Mesih'e iman ayrılmaz biçimde birbirine bağlıdır; bunun nedeni şudur: Yeni Antlaşma'nın tanıklığına göre; İsa'nın kimliğini tasdik eden ve doğrulayan, Tanrı'dır. Mesih'i mucizevi güçle donatarak ve O'nu ölümden dirilterek Tanrı, Mesih'in kendi sevgili Oğlu olduğunu kanıtlar ve tasdik eder. Yeni Antlaşma üç kez Tanrı'nın gökten işitilebilir biçimde konuştuğunu kaydeder ve bu üç olayın her birinde gökten gelen ilan özünde aynıdır: "Sevgili Oğlum budur." Bir keresinde, "O'ndan hoşnudum" der

(Mat. 3:17). Başka bir zamanda ise, "O'nu dinleyin" der (17:5). Yuhanna 14'te İsa, Baba Tanrı'nın kendisini dünyaya gönderdiğini ve Baba'nın dünyada O'nun kimliğine tanıklık ettiğini söylemektedir.

İsa'nın cennetle ilgili sözlerini söylediği bağlam işte budur. Cennetle ilgili açıklamasını yapmadan önce Tanrı'ya iman ve kendisine iman konusundan söz eder. Neden "Tanrı'ya iman edin" diyerek başlar? Bir bakıma, kişinin Tanrı'yla olan ilişkisi; yaşamı, dünyayı, ölümü ve cenneti anlama biçiminin belirleyici unsurudur. Eğer Tanrı yoksa, o zaman kişisel varoluşun devamına –*yaşam* dediğimiz şeyin sürekliliğine– dair anlamlı bir umut için hiçbir neden yoktur. Ama eğer Tanrı varsa, O'nun kendi suretinde yarattığı varlıkların nihayetinde yok olmaya mahkûm olduğunu –varolmayışın dipsiz boşluğuna düşeceklerini, ot gibi bir süre için yaşayacaklarını, sonunda tüm anılarımız, umutlarımız ve emeklerimizle birlikte yok olup anlamsızlığa gömüleceklerini– varsaymaktan daha saçma ne olabilir ki?

William Shakespeare, *Macbeth*'te sahnede kısa bir süre gösteriş yapan ve sonra bir daha duyulmayan zavallı oyuncudan söz eder. Peki sonuç nedir? "Bir ap-

talın anlattığı, gürültü ve öfkeyle dolu, hiçbir anlam ifade etmeyen bir masal." Ne kadar çarpıcı bir tasvir. İşte yaşamının kısa bir anında sahnenin ışıkları altında olan bir insan, sonra birdenbire sadece sessizlik kalır. Eğer insan varoluşunun nihai sonucu buysa, o zaman yaşamın hikâyesi aptalın masalıdır. Aptal, akıl dışı olandır. Aptal, mantık kuramayan kişidir. Deliliğin eşiğindedir ve anlattığı hikâyeler güvenilir değildir. Gürültü ve öfkeyle, ses ve tutkuyla dolu olabilirler, ama hiçbir anlam ifade etmezler. Bence bu, her insanın ölümle yüzleştiğinde karşı karşıya kaldığı büyük varoluşsal sorudur.

Oğlumun doğduğu günü asla unutmayacağım. Yaşamınıza yeni gelen yeni doğmuş bir insan gördüğünüzde, yaşamınız kendiliğinden değişir. Artık bütün ilişkiler sonsuza dek farklı olacaktır. O günü çok net hatırlıyorum, çünkü hastaneden ayrılıp annemi almış ve o akşam torununu görmeye götürmüştüm. Onu gördüğünde sevinçten havalara uçtu. O akşam daha sonra oturma odasına girdiğimizde, "Bu yaşamımın en mutlu günü" dedi. Sonra birbirimize iyi geceler diledik.

Ertesi sabah kızımın bağırmasıyla uyandım. Odaya gelip, "Büyükanne uyanmıyor" dedi. Annemin odasına girer girmez, uykusunda öldüğünü anladım. Ona dokunduğumda bedeni soğuktu. Bu, insan deneyiminin o tuhaf anlarından biriydi. Yatağının yanında duruyordum ve sanki birkaç dakika önce annemin "Bu yaşamımın en mutlu günü" dediğini duymuştum. O, yaşayan, nefes alan, seven, tutkuyla dolu bir insandı ve şimdi cansızdı. Bir önceki sabah oğlumun doğumuyla yaşamın yeniliğini görmüştüm ve neredeyse aynı gün içinde annem ölmüştü. Yaşam ile ölüm arasındaki bu çatışmayı deneyimledim. Orada durup şunu söyledim: "Bu mantıklı değil. Ölüm mantıklı değil." Varlığımın her zerresi bana şunu söylüyordu: "Bu, insan deneyiminin nihai sonucu olamaz."

Elbette bütün bunlar, yaşamın anlamlı olduğuna inanma ihtiyacının ruhumda doğurduğu bir duygusal gereksinimle açıklanabilir. Ama ben şöyle düşünüyordum: Eğer Tanrı varsa, bu son olamaz. İsa öğrencilerine "Yüreğiniz sıkılmasın" dediğinde işte bunu söylüyordu. Annemin yanında o odada durduğumda yüreğim derinden sarsılmıştı, ama İsa şöyle teşvik

ediyor: "Buna izin vermeyin. Yüreğiniz sıkılmasın. Tanrı'ya iman edin, bana da iman edin."

İsa, Baba'ya iman ile kendisine iman arasındaki bu bağlantıyı kurar kurmaz şöyle diyor: "Babam'ın evinde kalacak çok yer var. Öyle olmasa size söylerdim. Çünkü size yer hazırlamaya gidiyorum" (Yu. 14:2). İsa'nın öğrencilerine ne söylediğini duyuyor musunuz? Ölüm anına yaklaşırken onlara şunu ilan ediyor: "Bana güvenin. Baba'ya güvenin. Babam'ın evinde bolca yer var ve ben sizin için bir yer hazırlamak üzere önden gidiyorum." Şunu unutmayın ki, eğer İsa Mesih beden almış Tanrı'ysa, yeryüzünde yürümüş en büyük teologdur. Teolojik hata yapmaz ya da teolojik yanlışı onaylamaz. Öğrencilerinin yaşamlarının geri kalanını yanlış bir inanca sarılarak geçirmelerine izin vermezdi.

Şöyle devam ediyor: "Gider ve size yer hazırlarsam, siz de benim bulunduğum yerde olasınız diye yine gelip sizi yanıma alacağım" (Yu. 14:3). İsa şöyle diyor: "Eve gidiyorum. Babam'ın evine gidiyorum. Son mirasımı almaya gidiyorum, ama cennette yalnız olmayacağım. Sizin için bir yer hazırlamak üzere oraya gidiyorum ve sonra geri geleceğim; öyle ki, ben neredeysem siz de orada olasınız."

İster Hristiyan olsun ister olmasın, her insan ölmüş sevdikleriyle yeniden bir araya gelmeyi arzular; ancak Hristiyanlar, Mesih'le birlikte olmayı arzular. Cennette babamı, annemi ve dostlarımı görmek için sabırsızlanıyorum; ama bunun ötesinde, ruhumun nihai umudu, Baba'nın evinde dirilmiş Mesih'i görmektir ve O bunun gerçekleşeceğini vaat etmiştir.

Bazen cennet gibi harika bir şeyi düşündüğümüzde korku ve şüpheyle geri çekiliriz. Bazen bunun gerçek olamayacak kadar iyi olduğu düşüncesi zihnimize hücum eder; bu yüzden de sadece şu anda yaşamayı tercih ederiz. Pek çok insan, ötedeki yaşamın daha kötü olmasından korkarak çaresiz hâlde bu dünyadaki yaşama tutunur. Oysa cennete gidecek olanlara gelince, Tanrı'nın bizim için hazırladığı mutluluk, bu yaşamda sarıldığımız hiçbir sevinç ya da hazla karşılaştırılamayacak kadar yücedir.

Üçüncü Bölüm

Bavulun Üzerinde Oturmak

Sanırım evlenmiş olan herkesin balayıyla ilgili anlatabileceği bir tür komik hikâyesi vardır; benim de var. O zaman bana hiç komik gelmemişti, çünkü eşimle sekiz yıl boyunca çıkmıştık ve sabırla düğün günümüzü beklemiştik. Düğünümüz 11 Haziran 1960'ta öğleden sonra Pittsburgh'da gerçekleşti. Düğünden sonra bir resepsiyon oldu, ardından bir akrabanın evinde başka bir resepsiyon oldu, sonra da havaalanına uzun bir yolculuk yaptık. Nihayet New York'taki JFK Havalimanı'na giden uçağa bindik; orada bir otelde geceleyip ertesi sabah balayımızın va-

rış noktası olan Bermuda'ya uçacaktık.

Balayına gitmeden önce broşürlerdeki resimlere bakarsınız ve sizi bekleyen büyüye dair bir fikir edinirsiniz. Dünyadaki en büyüleyici yer olarak Bermuda'dan daha iyisini düşünemiyordum ve yolculuğumuz için çok heyecanlıydık.

İlk problemimiz JFK Havalimanı'na değil, Newark Havalimanı'na inmiş olmamızdı. Oysa otelimiz JFK'deydi, çünkü sabah oradan uçacaktık. Cumartesi gecesi inmiştik ve trafik korkunçtu. Newark'taki havaalanında bir taksi şoförüne JFK'ye gitmenin ne kadar süreceğini sordum. Bir saatten fazla süreceğini söyleyince, "Kesinlikle olmaz" dedim. Bunun üzerine tekrar havaalanına girdim ve bizi Newark'tan JFK'ye götürmesi için küçük, üç yolcu kapasiteli bir özel uçak kiraladım. Bu başlı başına bir maceraydı, çünkü uçak New York'un silüeti üzerinden alçaktan uçuyordu. Ve birkaç dakika içinde JFK'ye vardık.

Sıradaki iş, terminalden otele gitmekti. Bu küçük uçağın pilotu bize terminal binasına girip duvardaki ücretsiz telefonlardan birini bulmamızı ve kalacağımız oteli aramamızı söyledi. Onlar gelip bizi alacaklardı. Biz de öyle yaptık. Ücretsiz telefona gidip oteli

aradım. "Evet, rezervasyonunuz var, Bay Sproul. Hemen gelip sizi alacağız" dediler. Bunun üzerine karım Vesta ile birlikte terminalin önüne gidip bavullarımızın üzerine oturarak beklemeye başladık. Düğün gecemizde orada, hiç gelmeyen bir limuzini bekleyerek bir buçuk saat oturduk. Onları tekrar aramaya gitmeden önce onların bizi unuttuğunu fark etmem bir buçuk saat sürmüştü. Biz olduğumuzu sanıp başka birini almışlar. Ve biz düğün gecemizde bir buçuk saat boyunca bavullarımızın üzerinde oturmuştuk.

Şimdi sorum şu: Eğer ben "Burada bavullarımızın üzerinde oturmak o kadar eğlenceli ki, bence Bermuda yolculuğumuzu unutup iptal edelim" deseydim, bizim hakkımızda ne düşünürdünüz? Aklımı kaçırdığımı düşünürdünüz. Oysa cennet söz konusu olduğunda sürekli böyle davranıyoruz. Jonathan Edwards'ın bir keresinde dediği gibi, görkemli ve egzotik bir yere doğru bir yolculuğa çıkan hiç kimse, yol üzerindeki bir hana kalıcı olarak yerleşmez. Yolculuk sırasında dinlenecek bir yerin olması güzeldir, ama her zaman daha iyi olana doğru ilerleriz. Edwards, bu dünyaya sıkı sıkıya tutunan Hristiyanların, yol kenarındaki bir handa takılıp kalan ve görkemli va-

rış noktalarını gözden kaçıran yolculara benzediğini söylemiştir. Biz Bermuda'dan çok daha görkemli bir yere gidiyoruz. Cennete gidiyoruz. Sadece böyle bir cennetin var olduğunu değil, bu göksel yerin bu dünyada deneyimlediğimiz her şeyden çok daha üstün olduğunu anlamamız gerekir.

Şimdi Pavlus'un Filipililere yazdığı mektuba bakalım. Pavlus'un yaşamının sonuna yaklaştığını ve artık hapiste olduğunu unutmayın. Bulunduğu koşullarla mücadele ederken şöyle der: "Çünkü dualarınızla ve İsa Mesih'in Ruhu yardımıyla bunun bana kurtuluş getireceğini biliyorum. Hiçbir şekilde utandırılmayacağımı, yaşasam da ölsem de Mesih'in her zamanki gibi şimdi de bedenimde yüceltilmesi için tam bir cesaret gösterebileceğimi bekliyor ve umut ediyorum" (Flp. 1:19–20). Pavlus'un ne söylediğini duyuyor musunuz? "Bana ne yapacaklarını bilmiyorum. Bedenimi parçalara ayırabilirler. Başımı kesebilirler. Ama ister yaşayayım ister öleyim, Mesih bedenimde yüceltilecek ve onurlandırılacak ve ben bunu cesaretle söyleyebilirim." Böyle bir durumla nasıl bu kadar güven ve iç huzuruyla yüzleşebiliyordu?

Elçi şöyle devam ediyor: "Çünkü benim için, ya-

şamak Mesih'tir" (21. ayet). Pavlus'un tek bir düşüncesi, her şeyi kapsayan tek bir tutkusu vardı: Mesih. Mesih'e öylesine odaklanmıştı ki, "Çünkü benim için yaşamak Mesih'tir" diyebiliyordu. Ama cümlenin devamında ne diyor? "Ölmek kazançtır." *Kazancın* zıddı *kayıptır*. Ölümü sadece bir kayıp olarak değil, mümkün olan en büyük kayıp olarak görmeye eğilimliyiz. Sevdiğimiz insanları ölümle kaybettiğimizde bu bizim için bir kayıptır; fakat bu onlar için mutlaka bir kayıp mıdır? Eğer cennete gidiyorlarsa, hayır.

Pavlus şöyle yazar: "Hayatta kalırsam yararlı işler yapacağım. Ama hangisini seçeceğimi bilemiyorum. İki seçenek arasında kaldım. Dünyadan ayrılıp Mesih'le birlikte olmayı arzuluyorum; bu çok daha iyi. Ama hayatta kalmam sizin için daha gereklidir. Bundan emin olarak kalacağımı biliyorum. İmanda gelişip sevinmeniz için hepinizle birlikte olmaya devam edeceğim. Öyle ki, tekrar yanınıza geldiğimde, Mesih İsa'da benimle daha çok övünebilesiniz" (22–26. ayetler). Tarihsel kayıtlara bakılırsa, Pavlus bu hapis döneminden sağ çıkmış görünmektedir; bu onun son tutukluluğu değildi. Yeryüzündeki hizmeti, Filipililere açıkladığı bu düşünceyi yerine getirebilmesi için

uzatılmıştı.

İfade ettiği ikilemi görüyor musunuz? Yüreğinde derin bir kararsızlık durumu, arzuları açısından bir mücadele yaşamaktadır. Bir yandan iman çocukları uğruna yaşamaya devam etmesinin acil derecede gerekli olduğunu görür ve onlara hizmet etmek ister. Öte yandan ayrılıp Mesih'le birlikte olmayı arzular. Sonra küçük bir parantez açar ve "[çünkü] bu çok daha iyi" der. Yaşamak Mesih'tir; ölmek kazançtır. Pavlus burada iyi ile daha iyi arasındaki farktan ya da iyi ile en iyi arasındaki farktan söz etmez; iyi ile çok daha iyi arasındaki farktan söz eder. En iyisi hâlâ cennetin ötesindedir; nihai tamamlanışta, bedenin dirilişindedir. Ölümümüzde girdiğimiz durumda bile, Elçi'nin değerlendirmesine göre bu yalnızca bu dünyada yaşadığımız her şeyden daha iyi bir durum değil, çok daha iyidir. Eğer buna gerçekten inansaydık, bu yaşamımızı, güvenimizi ve ruhlarımızın sağlığını nasıl etkilerdi?

Yıllar önce bir konferansta konuşma yapmak üzere bir yolculuğa hazırlanıyordum. Her şey planlanmıştı. İnsanlar konferansa kayıt yaptırmıştı ve benim keyfî olarak programımı iptal etmem mümkün değildi.

Yola çıkmamdan bir gece önce bir telefon aldım. Bana sevgili hocam Dr. John Gerstner'in Pittsburgh'da bir dizi konuşma yaparken fenalaştığı ve yaşamasının beklenmediği söylendi. Sarsıldım. Dr. Gerstner daha önce de ölümle burun buruna gelmişti ve bir gün eve gideceğini biliyordum. Bir gün onun ölüm haberini aldığımda ne hissedeceğimi sık sık düşünmüştüm. Kendimi ruhsal bir yetim gibi hissedecektim. Savunmasız hissedecektim. Yalnız hissedecektim. Yaşamımda onun dengeleyici etkisinin artık olmayacağı düşüncesi beni tehdit altında hissettirecekti; tıpkı babasını kaybeden çocukların hissettiği gibi.

Ruhumda büyük bir endişe vardı, ama ilk düşüncem oldukça sıradandı: Eğer önümüzdeki kırk sekiz saat içinde ölürse cenazeye yetişebilmek için programımı yeniden düzenleyebilir miydim? Sonra onun yokluğunun kendi yaşamım ve ruhum için ne kadar ağır olacağını düşünmeye başladım. En sonunda Tanrı'nın lütfuyla onun için bunun ne anlama geleceğini düşünmeye başladım ve şöyle dedim: "Vay be! Eğer Dr. Gerstner şimdi eve giderse, tahminimce bu gece bir masada oturmuş Martin Luther, Jean Calvin, Hippolu Augustinus ve Jonathan Edwards ile teoloji

konuşuyor olacak." Ve düşündüm: "Eşiği geçip göksel kutsal yere girdiğinde, bu onun için ne kadar görkemli olacak." Bu adamın bitmek bilmeyen enerjisi hepimizi utandırırdı. Bir günde dört kez konuşma yapmam gerekse tükenir, yorulur ve günün geri kalanında hiçbir verimli iş yapamam. Ama Dr. Gerstner yetmiş beş yaşındayken kameranın karşısına geçip art arda on iki ders verebilir ve sonra "Daha ister misiniz?" diyebilirdi. Onun dinlenmesine, Mesih'in huzuruna girmesine, benim değil, onun ihtiyacı vardı ve bu onun için çok daha iyiydi.

Pavlus'un mücadelesine yönelik cevabı biliyoruz. Mesih, Pavlus'a şöyle dedi: "Henüz değil, Pavlus. Hâlâ yapacak işin var. Eve gelebileceğin saat gelecek. Senin için bir yer hazırladım, ama şu anda yerin hizmette, insanlar uğruna çalışmakta." Bir süre Pavlus, Eski Antlaşma'daki imanlıların yaşadığı gibi yaşamak zorunda kaldı. İbraniler 11'de iman kahramanlarının ünlü listesi yer alır; İbrahim'in, İshak'ın, Yakup'un, Yusuf'un ve diğerlerinin imanından söz eden o büyük bölüm. Bu insanlar Tanrı'ya güvendiler. Ve sonra şöyle okuruz:

> Bu kişilerin hepsi imanlı olarak öldüler. Vaat edilenlere kavuşamadılarsa da bunları uzaktan görüp selamladılar, yeryüzünde yabancı ve konuk olduklarını açıkça kabul ettiler. Böyle konuşanlar bir vatan aradıklarını gösteriyorlar. Ayrıldıkları ülkeyi düşünselerdi, geri dönmeye fırsatları olurdu. Ama onlar daha iyisini, yani göksel olanı arzu ediyorlardı. Bunun içindir ki, Tanrı onların Tanrısı olarak anılmaktan utanmıyor. Çünkü onlara bir kent hazırladı. (İbr. 11:13–16)

Eski Antlaşma'nın kutsalları mezarın ötesine baktılar; tıpkı acı ve ıstırabının ortasında şöyle diyen Eyüp gibi: "Beni öldürse de O'na umut bağlayacağım*… Oysa ben kurtarıcımın yaşadığını, sonunda yeryüzüne geleceğini biliyorum" (Eyü. 13:15; 19:25). Eski Antlaşma iman ataları, Mesih'in dirilişinin tarihsel kaydına sahip değildi ya da bugün bizim yapabildiğimiz gibi İsa'nın sözlerini inceleme imkânları yoktu. Onların umutları belirsiz ve gölgeli, Tanrı'nın

* Çevirmenin çevirisi.

geleceğe dair vaatlerine dayalıydı. Ama buna rağmen işkenceye, zulme, nefrete, hayal bile edilemeyecek acı ve ıstıraplara dayandılar; çünkü daha iyi bir ülkeyi, göksel bir ülkeyi arıyorlardı ve yapıcısı ve kurucusu Tanrı olan bir kenti özlüyorlardı. Ayrılıp cennete girmenin çok daha iyi olduğunu anlıyorlardı.

Dr. Gerstner hakkında o telefonu aldıktan sonraki gün bambaşka bir haber aldım. Uyanmıştı, hasar çok azdı ve iki gün sonra evine döndü. Birkaç hafta sonra da hizmetine geri döndü. Böylece Yeni Antlaşma'daki Elçi Pavlus'un yaşadığına benzer bir erteleme yaşandı. Dr. Gerstner'in istirahatine giriş yapması için biraz daha beklemesi gerekiyordu.

Bize, yaşam dediğimiz bu gözyaşı vadisinde her türlü acı ve ıstırabın bulunduğu söylenir. Seksen sekiz yaşındayken büyükannemle konuştuğumu hatırlıyorum. Gözünde küçük bir yaş belirdi, bana özlem dolu bir bakışla baktı ve şöyle dedi: "Tanrı'nın neden beni eve almadığını bir türlü anlayamıyorum. Gitmek istiyorum." Søren Kierkegaard'ın belirttiği gibi, katlanmak zorunda kaldığımız en büyük acılardan biri ölmek isteyip buna izin verilmemesidir. Kendi yaşamımıza son vermemize izin verilmez. Ama acıdan

kurtulmak için ölmek istemek başka bir şeydir; Mesih'in yüzünü görmek için perdenin ötesine geçmeyi arzulamak bambaşka bir şeydir. Düşüncelerinizde, ölümün Hristiyan için trajedi değil, yüceliğe açılan eşiği geçmek anlamına geldiği için bir zafer olduğunu anlayacağınız noktaya geldiniz mi?

Dördüncü Bölüm

Topraktan Dirilmek

Bir bakıma cennetin nasıl bir yer olduğunu sormak saflık sayılabilir, çünkü hiçbir yolcu o yabancı ülkeye gidip orada bulduklarına dair ayrıntılı bir tasvirle geri dönmemiştir. Batı toplumunda keşiflerin ilk zamanlarında insanlar yelkenli gemilerle yola çıkar, yeni topraklar keşfeder ve Yeni Dünya hakkında parlak raporlarla geri dönerlerdi. Hamlet'in söylediği gibi, o keşfedilmemiş ülkeden hiçbir yolcu geri dönmemiştir. Hamlet, ünlü tiradında yaşam ve ölüm konusunda bir kararsızlığı ifade eder: "Olmak ya da olmamak, işte bütün mesele bu: düşüncemizin katlanması mı güzel, zalim kaderin yumruklarına,

oklarına, yoksa … dur, yeter demesi mi?" Hamlet ne düşünüyordu? İntiharı düşünüyordu: "Ölmek, uyumak... düş görebilirsin uykuda." Hamlet dinlenmenin olumlu yönünü düşünür, ama sonra o bilinmeyen, gizemli boyuttan ve öldüğümüzde daha kötü bir şeye gidebileceğimiz ihtimalinden söz eder; nitekim ilahi yargının pençesine düşenler için durum gerçekten böyledir. Shakespeare şöyle yazar: "Vicdan hepimizi korkak yapar… ve bilmediğimiz başka kötülüklere kaçmaktansa, sahip olduğumuz kötülüklere katlanmamıza yol açar." Bazıları mezardan korkar; çünkü suçlu bir vicdanları vardır ve mutluluğun bulunduğu bir yere mi yoksa nihai cezaya mı gittiklerini bilmezler.

Cennette her şeyin tam olarak nasıl olduğunu bilmiyoruz. İnsanlar şu tür sorular sorar: "Anne babamı tanıyacak mıyım? Eşimi tanıyacak mıyım? Tanınabilir olacak mıyız? Cennette kaç yaşında olacağız? Bedenlerimiz yaşlı ve kambur mu olacak? Doksan yaşında öldüysek, sonsuza dek yaşlı mı kalacağız? Peki ya çocuklar?" Cennetin nasıl olacağını anlamaya çalışırken bütün bu sorular üzerimize hücum eder.

İnsanlar özellikle Matta 22'de İsa'nın ne demek istediğini merak ederler. Orada İsa'ya, bir kadının yedi kocasından hangisinin dirilişte onun kocası olacağı sorulur. İsa, cennette evlenme ya da evlendirilme olmadığını, melekler gibi olacağımızı söyler (Mat. 22:23–33). Bu ifade her türlü spekülasyona yol açmıştır. Bazıları dirilişte cinsiyetsiz olacağımızı söyler, çünkü meleklerin cinsiyetsiz olduğunu varsayarlar. Oysa Kutsal Kitap meleklerin cinsiyetsiz olduğunu söylemez ve kesinlikle dirilişte cinsiyetimizi kaybedeceğimizi de söylemez. İsa yalnızca evlenme ve evlendirilme olmayacağını belirtir. Bu, eşleriyle sonsuza dek evli kalmak isteyen insanlar için hayal kırıklığıdır. İsa, ölümün karı koca arasındaki yakınlığı sona erdirdiğini, bu ilişkinin ortadan kaldırılacağını mı söylüyor? Bilmiyoruz. O sadece "Ne evlenirler ne de evlendirilirler" (30. ayet) diyor.

Bu ifade Kutsal Kitap'ta bir kez daha, kötülüğün Nuh'un günlerinde doruğa ulaştığı, insanların kendi gözlerinde doğru olanı yaptıkları ve dünyayı şiddetle doldurdukları dönemi anlatırken kullanılır: insanlar "evlenip evlendiriliyorlardı" (Mat. 24:38). Buradaki düşünce, son zamanlarda Mesih'in gelişinin Nuh'un

günlerindeki duruma benzeyeceği olabilir. Bu ayeti birkaç şekilde anlayabiliriz. Bunlardan biri, insanların bildiğimiz yaşamı karakterize eden olağan faaliyetlerle meşgul oldukları bir anda –evlenip evlendirilirken– ilahi yargının aniden ortaya çıkmasına işaret ediyor olabilir. Belki de İsa'nın demek istediği tek şey, O'nun gelişinin ani olacağıdır.

Ancak Matta 24:38 hakkında doğrulayamadığım ama ilginç bulduğum başka bir görüş daha vardır. Bazıları "evlenip evlendirilmek" ifadesinin, evliliğin kutsallığının düşük görüldüğü, evliliğin kalıcılık anlamını yitirdiği yozlaşmış bir kültüre işaret eden Yahudi deyimsel bir ifade olduğunu söyler. İnsanlar evleniyor, sonra hızla boşanıyor, tekrar evleniyor ve yine evleniyorlardı. Bu, Nuh çağının yozlaşmasının bir özelliğiydi ve Tanrı'yı tufanı getirmeye sevk etmişti. İsa'ya dirilişte kadının kimin eşi olacağı sorulduğunda, belki de esasen şunu söylüyordu: "Bu, dirilişte bir sorun olmayacak, çünkü bu döngü –bu yüzeysel evlenip evlendirilme temposu– olmayacak."

Bir başka olasılık da şudur: İsa, dirilişte bildiğimiz anlamda evliliğin artık olmayacağını söylüyordu. Bu da bize, Tanrı'nın bu dünyada verdiği yakınlık

ilişkisinden doğan sevincin sona erip ermeyeceğini düşündürür. Benim tamamen spekülatif olan düşüncem şu: Dirilişte öylesine kutsallaştırılmış olacaksınız ki, cennetteki her bir kişiyle, yeryüzünde yaşadığınız en derin ve en sevinçli kişisel ilişkiden bile daha üstün bir yakınlık ve sevinç içinde, derin ve kişisel bir ilişkinin tadına varacaksınız desem? Bence dirilişte orada binlerce insanla, şu an eşimle kurduğum kadar yakın, açık ve sıcak ilişkiler kurabileceğime inanmak için sağlam nedenler var. Hatta şu anda tanımadığım insanlarla bile, günah ortadan kaldırıldığında, bu dünyada sahip olduğum herhangi bir ilişkiden daha derin kişisel ilişkilere sahip olacağım. Çünkü insanlar olarak yüceltildiğimizde, günah yüzünden var olan derin, kişisel ilişki ve iletişim engellerinin hepsi ortadan kalkacaktır. Belki de İsa'nın dirilişte evlenme ve evlendirilme olmayacağını söylerken ima ettiği sır budur.

İsa'ya dirilişte evlilik hakkında soru soran Sadukiler dirilişe inanmıyorlardı; yalnızca O'nu tuzağa düşürmeye çalışıyorlardı (Mat. 22:23). Bugün de aynı şekilde dirilişi kabul etmeyen pek çok insan vardır; hatta dirilişi benimsemeyen bir tür Hristiyanlı-

ğı sürdürmek isteyenler bile vardır. Üniversitede bir oda arkadaşım vardı; daha sonra kilise hizmetine girdi. Onun atanma öncesi gireceği sınav günü aklımda. Doktrini hakkında sorgulanmak üzere kurul önüne çıkacaktı. Bana dönüp panik içinde şöyle dedi: "Mesih'in dirilişini kabul edeyim mi etmeyeyim mi?" Ne demek istediğini anlamadım. "Kurula Mesih'in ölümden dirildiğine inandığımı mı söylemeliyim?" diye sordu. "Peki sen neye inanıyorsun?" dedim. "Buna inanmıyorum" dedi. Ona şunu söyledim: "Bunu söylemek zorundasın. Mesih'in dirilişine inanmıyorsan bunu kuruldan gizleyemezsin." Ama o gizledi ve atandı. İronik olan şu ki, birkaç yıl sonra ben aynı kurulun önüne çıktım ve iki yüz din adamının karşısında sınava alındım; baş sınav görevlisi o aynı arkadaşımdı. Bana Mesih'in dirilişine inanıp inanmadığımı sorarken gözlerimin içine bakmak zorundaydı ve benim "Evet inanıyorum, peki ya sen?" diyeceğimden korkuyordu. Ama orada onu sorgulamak gibi bir niyetim yoktu.

Elçilerin İnanç Bildirgesi'nde yer alan en önemli ifadelerden biri şudur: "[Bedenin] dirilişine … inanıyorum." Bu ifade *Mesih'in* dirilişi hakkında bir beyan

değildir. Elbette elçiler Mesih'in dirilişine inanıyordu, ama bu ifade Mesih'in bedeninin dirilişine değil, bizim O'nun dirilişine katılacağımıza dair güvenimize işaret eder. Yani bedenlerimizin ölümden diriltileceğine, kusursuz kılınacağına ve ruhlarımızla yeniden birleşeceğine inanıyoruz. "[Bedenin] dirilişine … inanıyorum" demek budur.

Bu konular üzerinde düşünür ve pek çok soru sorarız. Ama bu soruları soran ilk kişiler biz değiliz. Pavlus, Korintlilere yazdığı mektupta, Mesih'in dirilişiyle bağlantılı olarak cennet kavramı üzerinde uzun uzun durur. 1. Korintliler 15'te Pavlus, İsa'nın dirilişinin tarihsel gerçekliğini harika bir şekilde savunur ve bu dirilişin Hristiyanlığın merkezinde olduğunu, Hristiyan imanı için vazgeçilmez olduğunu gösterir.

Pavlus şöyle akıl yürütür: "Eğer diriliş yoksa, bundan pek çok sonuç çıkar" (bkz. 13–19. ayetler). Mesih'in dirilişinin gerçekliğini savunduktan sonra başka bir soruya cevap verir: "Ama biri çıkıp, 'Ölüler nasıl dirilecek? Nasıl bir bedenle gelecekler?' diye sorabilir' " (35. ayet).

Bu soruyu ortaya koyduktan sonra şöyle der: "Ne akılsızca bir soru! Ektiğin tohum ölmedikçe yaşama

kavuşmaz ki!" (36. ayet). Burada Platon ve Sokrates'ten neredeyse kelime kelime aldığı, doğayla ilgili bir benzetme kullanır. Bir tohumu alıp toprağa ekersiniz. Sonra onu sular ve güneş ışığına maruz bırakırsınız. Neden? Çünkü yaşamın filizlenmesini görmek istersiniz. O tohumun bir çiçek, sebze ya da ot üretmesini beklersiniz. Yeni bir yaşamın ortaya çıkmasını istersiniz. Peki su neden verilir? Su tohuma yaşam mı verir? Hayır. Su ne yapar? Tohumu öldürür, çürütür. Çünkü filizlenme gerçekleşmeden önce tohumun adeta çürümesi ve ölmesi gerekir; tıpkı tırtılın kelebeğe dönüşümünde olduğu gibi. Biri sona erer ve diğeri hâline dönüşür. Pavlus'un söylediği budur: "Ektiğin şey ölmedikçe yaşama kavuşmaz. Ve ektiğin şey, olacak olan beden değildir; yalnızca bir tohumdur" (bkz. 36–37. ayetler). Çim istiyorsak toprağa çim atmayız, çim *tohumu* ekeriz. Çiçek istiyorsak çiçeğin kendisini toprağa atıp sulamayız. Tohumunu çiçekten ayırıp toprağa ekeriz ve sularız. Pavlus şöyle der: Bu bir tohumdur, "buğday ya da başka bir bitkinin tohumu[-dur]. Tanrı tohuma dilediği bedeni –her birine kendine özgü bedeni– verir." (37–38. ayetler).

Çocukken annem bana bahçe ektirmişti. Küçük paketlerde çiçek ve sebze tohumları sipariş etmiştik. Bana onları düzgün sıralar hâlinde nasıl ekeceğimi, olgun bitkilerin yayılabilmesi için nasıl aralık bırakacağımı öğretti. Tohumları ektikten sonra, tohumlara ait paketleri alıp dondurma çubuklarına yapıştırarak işaretler yaptım ve tohumları ektiğim yerlere diktim. Neden? Hangi tohumu nereye ektiğimi, bitkiler çıkmadan önce bilmek için. Görünüşe göre çubuk üzerinde tohum paketi yetiştirmede iyiydim, ama çiçek yetiştirmede pek iyi değildim.

Pavlus yaşamın temel bir gerçeğine işaret eder. Dünyada her türden beden vardır; farklı canlılar, farklı tahıllar, çiçekler ve sebzeler. Bunlar farklı tohumlardan gelir ve farklı tohumlar farklı bedenler üretir. Pavlus şöyle der: "Her canlının [bedeni] aynı değildir. İnsan [bedeni] başka, hayvan [bedeni] başka, kuş [bedeni], balık [bedeni] başka başkadır. Göksel bedenler vardır, dünyasal bedenler vardır. Göksel olanların görkemi başka, dünyasal olanlarınki başkadır. Güneşin görkemi başka, ayın görkemi başka, yıldızların görkemi başkadır. Görkem bakımından yıldız yıldızdan farklıdır. Ölülerin dirilişi de böyle-

dir" (39–42. ayetler). Elçi adeta şöyle der: "Gözlerinizi açın ve deneyimlediğiniz gerçekliğin muazzam çeşitliliğine bakın: farklı boyutlar, şekiller, yapılar; yıldızlar, aylar, ağaçlar, dağlar, otlar, şelaleler. Sadece hayvanlar âlemine baksanız bile, sayısız yaşam türü görürsünüz."

Acaba deneyimlerimize dayanarak, var olabilecek her türlü yaşam ve bedeni görmüş olduğumuzu mu sanıyoruz? Hayal gücümüzde ve bilim kurgu filmlerinde senaristler her türlü robotu, yaratığı ve uzaylıyı tasarlıyorlar. Pavlus ise şöyle der: "Henüz hiç kimsenin görmediği bir tür beden vardır." Dirilmiş Mesih mezardan, mezara konulan bedenle çıktı; yani, dirilmiş beden ile mezara konulan beden arasında bir süreklilik vardı. Ama aynı zamanda bir süreksizlik de vardı, çünkü o beden değişmişti. Artık yüceltilmiş bir bedendi. Pavlus, bize yaşamın ve bedensel varoluşun bambaşka bir boyutuna hazırlanmakta olduğumuzu söylüyor.

Şöyle yazar: "Ölülerin dirilişi de böyledir. Beden çürümeye mahkûm olarak gömülür, çürümez olarak diriltilir" (42. ayet). Şu an sahip olduğum beden yaşlanıyor, zayıflıyor, çürüyor, gücünü ve canlılığını

kaybediyor. Bozuluyor. Yeni bir bedene özlem duyuyorum. Yeni bedenimiz çürümez olacak. Yenilmez olacak. Yaşlanmayacak. Bozulmayacak. Yıpranmayacak. Çürümeyecek. Kırılmayacak. Hastalanmayacak.

> Düşkün olarak gömülür, görkemli olarak diriltilir. Zayıf olarak gömülür, güçlü olarak diriltilir. Doğal beden olarak gömülür, ruhsal beden olarak diriltilir. Doğal beden olduğu gibi, ruhsal beden de vardır. Nitekim şöyle yazılmıştır: "İlk insan Adem yaşayan can oldu." Son Adem'se yaşam veren ruh oldu. Önce ruhsal olan değil, doğal olan geldi. Ruhsal olan sonra geldi. İlk insan yerden, yani topraktandır. İkinci insan göktendir. Topraktan olan insan nasılsa, topraktan olanlar da öyledir. Göksel insan nasılsa, göksel olanlar da öyledir. (43-48. ayetler)

Pavlus şu sözlerle sonuca varır: "Bizler topraktan olana nasıl benzediysek, göksel olana da benzeyeceğiz" (49. ayet). Mesih'in bedenine benzer bir bedene sahip olacağız.

"Dirilişte, orada olan insanları tanıyabilecek miyiz?" diye sorduk. Elbette dış görünüşleri değişmiş olacaktır. Biz insanları genellikle dış görünüşlerine bakarak tanırız. Bir kişinin özelliklerini tanıyabilme, onu ayırt edebilme yetisi aslında oldukça ilginçtir.

Yağlı boya resme ilgim var. Acemiyim, ama Martin Luther'in bir portresini yapmaya karar vermiştim ve bunu aşama aşama yaptım. İlk aşama çok kaba bir taslaktır; detaylara girmeden önce başın oranlarını tutturmaya, kulağı burunla hizalamaya çalışırsınız. Bir akşam temel hatları çizdikten sonra boyalarımı temizledim ve yaklaşık otuz metre uzaktan tabloya baktım. "Vesta, şuna bak!" dedim. "Ne var?" dedi. "Buraya girsem ve başka biri bu portreyi yapıyor olsa, bu kadar ham ve bitmemiş hâline rağmen bunun Martin Luther'in portresi olduğunu hemen anlardım" dedim. Bu benim sanat yeteneğimin bir kanıtı değildir. Ama, henüz çok eksik ve Martin Luther'e birebir benzerlikten uzak olsa da, tuvalde tanınabilir bir şey vardı. Ona bakıp "Bu Luther" diyebiliyordum.

İsa'nın bedeni mezardan çıktığında farklıydı. Öyle farklıydı ki, insanlar O'nu hemen tanıyamadılar, ama ikinci bir bakışta bazen O'nun İsa olduğunu

fark edebildiler. Dirilişte, ayrılmış olduğunuz dostlarınızı ve akrabalarınızı gördüğünüzde, yeryüzündeki hâllerinden farklı görüneceklerdir. Ama onları gördüğünüzde tanıyacaksınız ve onlar da sizi tanıyacak. Bu konuda endişe duymamız için bir neden yoktur.

Beşinci Bölüm

Artık Gözyaşı Yok

Hristiyanlar çoğu zaman cennetin, bir bakıma maddi olmayan ve ruhsal bir yer olacağını, güneşin doğusunun ve ayın batısının ötesinde uzak bir diyarda bulunacağını düşünürler. Beklenti, şu anda içinde yaşadığımız dünyanın tamamen yok edileceği ve bizim gökyüzünde buharlaşmış bir tür yerde yaşayacağımız yönündedir. Yeni Antlaşma bu dünyanın nihai ve mutlak yok edilişini öğretmez; aksine, Yeni Antlaşma'nın bakış açısı bu düşmüş gezegenin yenilenmesidir. Örneğin Pavlus, Romalılar Mektubu'nda, bütün yaratılışın birlikte inleyip doğum sancısı çektiğini ve Tanrı'nın oğullarının ortaya çıkışını bekle-

diğini söyler (Rom. 8:22–23). Tanrı'nın krallığının tamamlanışında, Mesih'in son eskatolojik zaferinde, bu dünya köklü bir arınmadan geçebilir, ancak yok edilmeyecektir. Yenilenecektir. Yeryüzü dönüştürüldükten sonra cennet burada olacaktır. Bu güzel tasviri Vahiy Kitabı'nın son iki bölümünde buluruz. Orada Yuhanna'nın yeni gök ve yeni yeryüzüyle ilgili görümünü ve gökten yeryüzüne inen göksel kenti, yani yeni Yeruşalim'i okuruz.

Kutsal Yazılar'ın tamamında, cennetin nasıl bir yer olduğuna dair en canlı ve en ayrıntılı tasviri bize veren yer, Vahiy Kitabı'nda bulduğumuz bu açıklamadır. Bu kitap apokaliptik edebiyatın bir örneğidir; bu tür, zengin imgeler ve sembollerin kullanımıyla bilinir. Bu yüzden altın sokaklar, inci kapılar gibi tasvirleri duyduğumuzda bize tuhaf gelir. Ancak bu imgelerin ve sembollerin tümü, kendilerinin ötesinde son derece önemli gerçekliklere işaret eder.

Yuhanna şöyle yazar: "Bundan sonra yeni bir gökle yeni bir yeryüzü gördüm. Çünkü önceki gökle yeryüzü ortadan kalkmıştı. Deniz de yoktu artık" (Vah. 21:1). Bu yeni gök ve yeni yeryüzünü tanımlayan ilk ifadenin olumsuz olması dikkat çekicidir. Bir şeyin

yokluğundan söz eder; bu durumda denizin yokluğundan. Deniz yoktur. Bu, ayaklarında kumla dolaşmayı seven ve sahillere bayılanlar için büyük bir hayal kırıklığı gibi görünebilir. Denizi olmayan bir yeni gök ve yeni yeryüzü, sanki gerekli unsurlardan yoksun bir cennet gibi düşünülebilir. Ancak bu tasviri duyan bir Yahudi, bunun sembolik önemini anlayacaktır. İbrani şiirinde deniz, yıkımın simgesidir; çünkü Yahudi halkının tarihinde deniz onların dostu olmamıştır. İsrail hiçbir zaman deniz ticaretinde gelişmemiştir. Aksine deniz, yağmacıların geldiği yerdir. En büyük düşmanları olan Filistliler kıyı şeridini kontrol ediyordu. Kıyılar kayalık, tehlikeli ve riskliydi; Akdeniz'den gelen şiddetli fırtınalar gölleri kabartır ve sıcak siroko rüzgârlarını getirirdi. Bütün bunlar denizden gelirdi; bu yüzden deniz yıkımın simgesiydi. 46. Mezmur'da deniz kükreyip kabarır ve dağlara çarpar.

İbrani şiirindeki olumlu imge ise ırmak ya da pınardır. Örneğin, Şeria Irmağı kurak çölün ortasından bir şerit gibi geçer; ve yaşam ve beslenmenin kaynağıdır. Göreceğimiz gibi yeni Yeruşalim'de yaşam suyu ırmağı kentin ortasından akar. Böylece denizin yokluğu ama ırmağın varlığı söz konusudur. Yıkımın

yokluğu, tehlikenin yokluğu ve yaşamın varlığı burada simgelenmektedir.

Sonra Elçi şöyle yazar: "Kutsal kentin, yeni Yeruşalim'in gökten, Tanrı'nın yanından indiğini gördüm. Güveyi için hazırlanmış süslü bir gelin gibiydi. Tahttan yükselen gür bir sesin şöyle dediğini işittim: 'İşte, Tanrı'nın konutu insanların arasındadır. Tanrı onların arasında yaşayacak. Onlar O'nun halkı olacaklar, Tanrı'nın kendisi de onların arasında bulunacak' " (Vah. 21:2–3). "Konut" diye çevrilen Grekçe kelime aynı zamanda "çadır" olarak da çevrilir ve Eski Antlaşma'daki tasviri çağrıştırır. Tanrı'nın halkı arasında yaşaması, İsrail'in on iki oymağının ortasında kurulan çadırla simgelenmişti. On iki oymak adeta bir saat gibi yerleşmişti ve bu saatin tam ortasında Buluşma Çadırı bulunuyordu; bu da Tanrı'nın halkının ortasında olduğunu gösteriyordu.

Müjdesi'nin önsözünde Yuhanna şöyle der: "Söz, insan olup aramızda yaşadı… lütuf ve gerçekle dolu biricik Oğul'un yüceliğini gördük" (Yu. 1:14). "Aramızda yaşadı" ifadesi, aslında özgün metindeki ifadenin serbest bir çevirisidir. Metin kelimesi kelimesine "Söz beden oldu ve aramızda *konut kurdu*" ya da "ara-

mızda çadırını kurdu" der; bu da Eski Antlaşma'daki Tanrı'nın çadırdaki sembolik varlığına bir göndermedir.

Yuhanna, gökten inen bu yeni Yeruşalim'i, kocası için süslenmiş bir gelin gibi görür ve gökten gelen yüksek bir sesin şu ilanını duyar: "İşte, Tanrı'nın konutu insanların arasındadır. Tanrı onların arasında yaşayacak. Onlar O'nun halkı olacaklar, Tanrı'nın kendisi de onların arasında bulunacak" (Vah. 21:3). Bu görüm bize ne anlatmaktadır? Tanrı'nın kendisi halkıyla birlikte olacaktır. Tanrı, halkının ortasında bulunmak üzere gelir. Tanrı'nın örtüsüz varlığının görkemi içinde olmak kadar yüce bir şey yoktur.

Sonra şunu okuruz: "Onların gözlerinden bütün yaşları silecek. Artık ölüm olmayacak. Artık ne yas, ne ağlayış, ne de ıstırap olacak. Çünkü önceki düzen ortadan kalktı" (Vah. 21:4). Küçük bir çocukken bazen başımı belaya sokardım. Kasabamızda biraz zorba olan bir çocuk vardı. Hepimizden daha iriydi ve bazen oldukça kaba davranırdı. Bir gün bana kötü sözler söylemeye ve benimle alay etmeye başladı. Duygularımı incitti; ben de ağlamaya başladım ve eve gittim. Kapıyı açtım; annem mutfakta duruyordu.

Yemek yapıyordu ve önlüğü vardı. Ben ağlarken kaşığını bıraktı, koşarak yanıma geldi, beni kucakladı ve "Ne oldu?" diye sordu. Hıçkırıklarımın arasında bu çocuğun bana kötü davrandığını söyledim. Annem çok şefkatliydi. Beni sakinleştirdi, önlüğünün kenarıyla gözyaşlarımı sildi.

Yıllar önce Boston'da bir hastanede bir arkadaşımı ziyaret etmiştim. Yaşamının son saatlerindeydi. Hastane yatağının yanında durduğumu ve kendimi tamamen çaresiz hissettiğimi hatırlıyorum. Ona yardım etmek için yapabileceğim tek şey, dudakları kuruduğu için küçük buz parçalarını dudaklarına değdirmekti. Bir seferinde bunu yaparken bana baktı. Konuşamayacak kadar zayıftı. Gözünde tek bir damla yaş oluştu; yatağın yanındaki küçük bez parçasını alıp o gözyaşını sildim. Böyle bir şeyi tarif etmek zordur; bir insanın gözyaşlarını silmenin, bir insandan diğerine ne ifade ettiğini anlatmak kolay değildir.

Annem gözyaşlarımı sildiğinde büyük bir teselli ve rahatlık bulmuştum. Ağlamam durmuş, yeniden bir denge duygusuna kavuşmuştum. Ama tahmin edin ne oldu? Yıllar boyunca tekrar tekrar ağladım. Yuhanna bize, Tanrı'nın bizzat halkına gelip gözyaş-

larını sildiğinde, bütün ağlayışın sona ereceğini söyler; en azından acıdan, kederden, üzüntüden ya da mutsuzluktan kaynaklanan ağlayışın. Cennette bu şeylerin sona ermesinde kalıcılık vardır; çünkü metin bize artık ölümün olmayacağını söyler. Artık acı olmayacak. Artık keder olmayacak. Bizi ağlatan her şey artık var olmayacaktır. Aslında cennetin doğasına dair bu tasvirde en dikkat çekici şeylerden biri, tekrar tekrar cennette olmayan şeylerin vurgulanmasıdır. Deniz yoktur. Ölüm yoktur. Gözyaşı yoktur. Hastalık yoktur. Acı yoktur. Günah yoktur. Bu tam bir liste değildir, ama ilk ilan edilen şeyin aslında ıstırabın sonu olduğunu görmek ilginçtir:

> Bana, "Tamam!" dedi, "Alfa ve Omega, başlangıç ve son Ben'im. Susayana yaşam suyunun pınarından karşılıksız su vereceğim. Galip gelen bunları miras alacak. Ben onun Tanrısı olacağım, o da bana oğul olacak. Ama korkak, imansız, iğrenç, adam öldüren, fuhuş yapan, büyücü, putperest ve bütün yalancılara gelince, onların yeri, kükürtle yanan ateş gölüdür. İkinci ölüm budur."

> Son yedi belayla dolu yedi tası taşıyan yedi melekten biri gelip benimle konuştu. "Gel!" dedi, "Kuzu'ya eş olacak gelini sana göstereyim." Sonra melek beni Ruh'un yönetiminde büyük, yüksek bir dağa götürdü. Oradan bana gökten, Tanrı'nın yanından inen ve O'nun görkemiyle ışıldayan kutsal kenti, Yeruşalim'i gösterdi. Kentin ışıltısı çok değerli bir taşın, billur gibi parıldayan yeşim taşının ışıltısına benziyordu. Büyük ve yüksek surları ve on iki kapısı vardı. Kapıları on iki melek bekliyordu. Kapıların üzerine İsrailoğulları'nın on iki oymağının adları yazılmıştı. Doğuda üç kapı, kuzeyde üç kapı, güneyde üç kapı, batıda üç kapı vardı. Kenti çevreleyen surların on iki temel taşı bulunuyordu. Bunların üzerinde Kuzu'nun on iki elçisinin adları yazılıydı. (Vah. 21:6-14).

Bu tasvir birkaç noktaya daha dikkat çeker. Öncelikle yeni Yeruşalim gökten gelen bir kenttir ve ölçüleri kusursuz bir küp oluşturur. Bu bize neyi hatırlatır? Bu, yeryüzündeki En Kutsal Yer'in ölçülerini tekrar eder; o da kusursuz bir küptü. Vahiy ayrıca temeller-

den ve surlardan söz eder ve on iki sayısı belirgin biçimde öne çıkar. Kentte 144.000 kişi yaşıyor; bu sayı, on iki sayısının on ikiyle çarpılması ve ardından bu sonucun "en yüksek derecesine", yani bu durumda binlere çıkarılmasıyla elde edilmiştir. Bu, tamlığın mükemmel sayısıdır. On ikinin katları hem kentte anılan İsrail'in on iki oymağına hem de yeni Yeruşalim'in temelinin bir parçası olan Mesih'in on iki öğrencisine işaret eder. Unutmayın, bu kentin mimarı ve kurucusu Tanrı'dır ve Tanrı'nın kenti Eski Antlaşma peygamberlerinin ve Yeni Antlaşma elçilerinin temeli üzerine kuruludur; Mesih ise baş köşe taşıdır.

"On iki kapı on iki inciydi; kapıların her biri birer inciden yapılmıştı. Kentin anayolu cam saydamlığında saf altındandı" (21. ayet). Kent göz kamaştırıcı değerli taşlarla süslenmiştir (bkz. 18–20. ayetler) ve on iki kapı on iki incidir. Her kapı tek bir incidir. Bunu düşünün. İnci kapılardan söz edildiğini duymuşsunuzdur. Her kapı tek bir incidir; parlak ve görkemli. Kenti dolduran ışığın güzelliği bu incilerde yansır ve kenti süsleyen değerli taşların yüzeylerinden kırılarak yayılır. Kentin caddelerinin saydam altından yapıldığı söylenir. Biz altını saydam olarak düşünmeyiz.

Altının saydam olabilmesi için, içinden görülebilecek kadar ince hâle getirilmesi gerekir.

Okumaya devam ettiğimizde, orada bulunmayan başka şeyleri de görürüz: "Kentte tapınak görmedim" (22. ayet). Tapınağın olmasını en çok bekleyeceğimiz yer cennet olurdu. Ölümün, gözyaşının, kederin, hastalığın ya da denizin olmayacağını söylemek anlaşılabilir; ama Yuhanna bize tapınağın da olmadığını söyler. Cennette tapınağa gerek yoktur, çünkü tapınak Tanrı'nın halkıyla birlikte bulunmasının simgesidir. Şimdi ise Tanrı bizzat orada, halkıyla birlikte bulunduğuna göre, bu simgesel yapıya gerek kalmayacaktır. "Çünkü Her Şeye Gücü Yeten Rab Tanrı ve Kuzu, kentin tapınağıdır. Aydınlanmak için kentin güneş ya da aya gereksinimi yoktur. Çünkü Tanrı'nın görkemi onu aydınlatıyor. Kuzu da onun çırasıdır" (22-23. ayetler). Bu da muhteşem bir tasvirdir: güneş yoktur. Cennette bir güneş olsaydı bile, onu göremezdik; çünkü Tanrı'nın kendi görkeminin parlaklığı onu gölgede bırakırdı. Tanrı'nın görkemi, yaratılmış herhangi bir şeyden, güneşten bile çok daha parlaktır. Güneş ya da ay yoktur, çünkü gerekli değildir. Bu kentin aydınlığı Tanrı'nın ve Mesih'in görkeminden gelir.

Sonra 22. bölümde şunu okuruz:

> Melek bana Tanrı'nın ve Kuzu'nun tahtından çıkan billur gibi berrak yaşam suyu ırmağını gösterdi. Kentin anayolunun ortasında akan ırmağın iki yanında on iki çeşit meyve üreten ve her ay meyvesini veren yaşam ağacı bulunuyordu. Ağacın yaprakları uluslara şifa vermek içindir. Artık hiçbir lanet kalmayacak. Tanrı'nın ve Kuzu'nun tahtı kentin içinde olacak, kulları O'na tapınacak. O'nun yüzünü görecek, alınlarında O'nun adını taşıyacaklar. Artık gece olmayacak. Çıra ışığına da güneş ışığına da gereksinmeleri olmayacak. Çünkü Rab Tanrı onlara ışık verecek ve sonsuzlara dek egemenlik sürecekler. (Vah. 22:1–5)

Yeni Yeruşalim'de başka ne yoktur? Tanrı'nın laneti yoktur. Tanrı'nın gazabı yoktur. Tanrı'nın yargısı yoktur. Ve karanlık yerine –ki bu lanetin göstergesidir– cennetin nihai sevinci, o kutsanmış görüşü deneyimlememizde olacaktır; yani, Tanrı'nın yüzünün örtüsüz, gizlenmemiş, perdesiz şekilde görülmesi. Tanrı'yı olduğu gibi göreceğiz.

Sizden rica ediyorum: Vahiy 21–22 bölümlerini baştan sona okuyun ve bunu size hitap eden, cennetten gönderilmiş bir mektup gibi düşünün; Mesih'in, eğer gerçekten O'ndaysanız, sizin için yer hazırlamaya gittiğini söylediği o yeri anlatan bir mektup. Yeni gök ve yeni yeryüzü görümünü her zaman gözümüzün önünde tutmamız gerekir; ölümün tamamen Kuzu'nun ve O'nun krallığının zaferi tarafından yutulacağı günü düşünmemiz gerekir. Bu görüntüyü gözlerimizin önünde tutmalıyız ki bu fâni gözyaşı diyarında döktüğümüz hiçbir gözyaşı boşa gitmesin.

Altıncı Bölüm

Tanrı'nın Hoşnutsuzluğunun Yeri

Kutsal Kitap'ın cennet, diriliş ve yeni gök ile yeni yeryüzü öğretisine baktıktan sonra, şimdi dikkatimizi cehennem öğretisine çeviriyoruz. Sanırım Hristiyan teolojisinde ele alınması bundan daha zor olan başka bir konu yoktur. Aslında bu öğreti o kadar tartışmalı olmuştur ki, modern çağda neredeyse hiç anılmaz hâle gelmiştir. Eskiden cehennem ateşi ve kükürt temasıyla karakterize edilen yeniden canlanma vaazlarına sırt çevirdik ve cehennem tehdidinden hiç söz etmemeye başladık.

Belki de hiçbir teolog ya da vaiz, cehennem kavramıyla Jonathan Edwards kadar yakından ilişkilen-

dirilmemiştir. Üniversitede okurken psikoloji ders kitabım, Edwards'ı, cehennem konusunu bu kadar sık vaaz ettiği için sadist biri olarak gösteren bir örnek olarak ele alıyordu. Bu durum o zaman beni rahatsız etmişti; aradan birkaç yüzyıl geçmişken yapılan bu tür bir psikanaliz bana tuhaf gelmişti. İnsanlar Edwards'ı derinlemesine okuduklarında, onun kesinlikle cehennemin gerçekliğine inandığını ve cemaatindeki insanların ruhsal iyiliği için derin bir kaygı taşıdığını fark ederler. Eğer bir pastör cehenneme inanıyor ama halkını sevmiyorsa, sadistçe davranıp elinden gelen her şeyi yaparak onları cehennem diye bir yer olmadığına ikna etmeye çalışırdı. Sadist kişi, başka birinin acısını ya da işkencesini düşünmekten bir tür zevk alır. Bu kesinlikle Edwards için geçerli değildi.

Yirminci yüzyılın bakış açısından, cehennem öğretisinin ciddi şekilde tartışılmasına karşı bir tür alerji geliştirmiş durumdayız. Hatta muhtemelen kilise tarihinde hiçbir dönemde bu öğretiye, günümüzde olduğu kadar çok insan itiraz etmemiştir. Liberal teologlar bu öğretiyi, ilkel insanların mitolojik dünya görüşünün bir parçası olarak tamamen reddeder; Tanrı'nın sevgisine ve İsa'nın sevgisine yakışmayan

bir kavram olarak görürler. Diğerleri ise, kendilerini müjdeci olarak tanımlayan çevrelerin içinde bile, "yok oluşçuluk" öğretisini öne sürerek büyük bir tartışma başlatmışlardır. Bu görüşe göre, günahkârın nihai yargısı cehennem denen bir yerde süregelen sonsuz bir ceza değil, kişinin varlığının tamamen yok edilmesidir. Onlara göre yok oluşta yaşanan büyük kayıp, cennette sonsuz yaşam sürecek olanlara vaat edilen mutluluğun kaybıdır.

Cehennem kavramı ne Jonathan Edwards tarafından ne John Wesley tarafından ne de yeniden canlanma vaizleri tarafından icat edilmiştir. Aynı şekilde on altıncı yüzyıl Reformcuları, Thomas Aquinas ya da Hipplu Augustinus tarafından da ortaya atılmış değildir. Kutsal Kitap'a göre cehennem hakkında bildiğimiz neredeyse her şey, bizzat İsa'nın ağzından gelmektedir. Kilisenin bu kavramı bu kadar ciddiye almasının (ya da en azından alması gerekmesinin) sebebi, İsa'nın cehennem hakkında bu kadar sık konuşmuş olmasıdır.

Yıllar önce cehennem üzerine verdiği bir ders dizisinde Dr. John Gerstner şöyle demişti: Adil ve kutsal bir Tanrı'nın elinden gelen bir tür sonsuz cezayı içeren bir cehennem fikrinin tamamı, duygusal olarak

bizim için o kadar zordur ki, böyle bir yerin gerçekliğine bizi ikna edebilecek yeterli yetkiye sahip tek kişi bizzat İsa'nın kendisidir.

Cehennem öğretisini tartıştığımda insanlar bana sık sık Yeni Antlaşma'daki cehennem tasvirini birebir mi yorumladığımı sorarlar. Ne de olsa Yeni Antlaşma cehennemi çok canlı tasvirlerle anlatır: işkence yeri, çukur, sonsuz ateşin yeri ya da Vahiy Kitabı'nda geçtiği gibi dipsiz kuyu. Ayrıca "dış karanlık" olarak da tanımlanır (Mat. 25:30). Bu yüzden ben de şöyle cevap veririm: "Hayır, bu tasvirleri birebir yorumlamıyorum." Bunun birkaç nedeni vardır; birazdan bunlara değineceğim. Ancak bu tasvirleri harfiyen almadığımı, onları sembol, mecaz ya da imgeler olarak gördüğümü söylediğimde, insanlar derin bir nefes alır ve "Oh, bunları birebir anlamda almadığınıza sevindim" derler.

Bu imgeleri birebir almak hakkında birkaç şey söylemek isterim. Klasik geleneksel teolojinin bu imgeleri tam anlamıyla birebir kabul etmemesinin sebeplerinden biri, bu yapıldığı takdirde, bu tasvirleri birbirleriyle uyumlu hâle getirmenin zor olmasıdır. Cehennem bir yandan yanan bir ateş olarak, diğer

yandan ise dış karanlık olarak tanımlanıyorsa, bu ikisini uzlaştırmak zordur; çünkü normalde ateşin olduğu yerde ışık da vardır. Tam bir karanlık içinde ateş bulunamaz. Burada imgeler arasında bir tür çatışma vardır.

Ancak rahat bir nefes almadan önce başka bir şeyi düşünmemiz gerekir. Eğer cehennemin Yeni Antlaşma'da sembolik bir dille anlatıldığını kabul ediyorsak, şu soruyu sormalıyız: Sembolün işlevi nedir? Kutsal Yazı'daki mecazi ve sembolik dil, bir gerçekliğe benzerlik göstermeyi amaçlar. Sembolün kendisi gerçekliğin kendisi değildir; kendisinin ötesinde başka bir şeye işaret eder. O hâlde şu soru ortaya çıkar: Sembolün işaret ettiği gerçeklik, sembolden daha mı az yoğundur, yoksa daha mı yoğundur? Varsayım şudur ki, gerçeklik her zaman sembolün işaret ettiğinden daha fazlasını içerir. Bu da beni, bu sembollerin işaret ettiği gerçekliğin, imgeleri birebir olarak alsaydık bile tasavvur edeceğimizden daha korkunç olduğu sonucuna götürür. Bir teoloğun şu sözünü duymuştum: Cehennemdeki bir günahkâr, cehennemin kendisi yerine birebir anlamda bir ateş gölünde olabilmek için elinden gelen her şeyi yapar ve sahip olduğu her şeyi

verirdi. Cehennemin tam olarak nerede olduğunu ya da nasıl işlediğini bilmiyoruz. Ama Rabbimiz'in kullandığı bütün imgeler, oranın gitmek istemeyeceğimiz bir yer olduğunu açıkça gösterir. Orası tarif edilemez acı ve işkencenin bulunduğu bir yerdir.

Tarih boyunca şu soru sorulmuştur: Cehennemde insanların çektiği acı fiziksel midir? Kutsal Yazılar, sadece imanlılar için değil, imansızlar için de bedenin dirilişinden söz eder ve Kutsal Kitap yazarları, son yargıdan sonra cehennemdeki kişinin, cezasına uygun diriltilmiş bir beden içinde olacağını belirtir. Yeni Antlaşma'daki cehennem dili büyük ölçüde bedensel cezadan söz ettiği için, birçok kişi cehennemin kesintisiz ve sonsuz bir fiziksel acıyı içerdiği sonucuna varmıştır.

Bu doğru olabilir; ancak bazı teologlar, asıl işkencenin ruhsal düzeyde olduğunu, yani Tanrı'nın varlığının bereketinden ve lütfundan kesilmiş bir ruhun acısında bulunduğunu ileri sürmüştür. Dirilmiş bir beden içinde böyle bir ruhsal ıstırabı taşımak bile başlı başına yeterli bir işkence olurdu. Fakat bunlar yine ancak tahmin yürütebileceğimiz konulardır.

Şimdi cehennem denen yerden bahseden bazı Yeni Antlaşma metinlerine bakalım. Matta 25'te İsa, ema-

net para benzetmesini anlatır ve şöyle der: "Çünkü kimde varsa, ona daha çok verilecek ve o bolluk içinde olacak. Ama kimde yoksa, kendisinde olan da elinden alınacak. Şu yararsız köleyi [dış] karanlığa atın. Orada ağlayış ve diş gıcırtısı olacaktır." (Mat. 25:29–30). Burada İsa iki imge kullanır. Bunlardan biri "dış karanlık"tır.

İnsanlar bana cehennemin Tanrı'dan ayrılık olup olmadığını sorar. Genellikle "Evet ve hayır" diye cevap veririm. "Evet, cehennem Tanrı'dan ayrılıktır" derim. Bunu söylediğimde insanlar yine rahatlar. Bu, Tanrı'nın tamamen yok olduğu bir yer mi demektir? Yani cehennem bir ateş gölü değil de, sadece insanların bir araya toplandığı bir yer midir? Bu, Jean-Paul Sartre'ın *Çıkış Yok* adlı oyunundaki tasvire benzer: İnsanlar Tanrı'nın yokluğunda birbirleriyle uğraşarak mutsuz bir varoluşa mahkûm edilirler. Ama cehennemin Tanrı'nın yokluğu olduğunu düşünerek rahatlamadan önce bunu biraz düşünelim.

Bugünkü dilimizde cehenneme yapılan birçok gönderme vardır. Bir asker savaştan döndüğünde "Savaş cehennem gibidir" diyebilir. Ya da büyük acılar çekmiş biri "O deneyimde cehennemden geçtim" di-

yebilir. Ancak bu tür ifadeler abartıdır. Dünyadaki en büyük acıyı çeken kişiyi bile düşünsek, o kişi hâlâ Tanrı'nın varlığından gelen bazı iyiliklerden yararlanır. Çünkü Tanrı'nın lütufkârlığı ve iyilik sevgisi (O'nun ortak lütfu dediğimiz şey) bu yaşam boyunca hiçbir kişiden tamamen çekilmez. Fakat cehennemde bu lütuf tamamen ortadan kaldırılır. Tanrı'nın bereketinin ve lütfunun tamamen yok olduğu bir yerde bulunmak, bu dünyada başımıza gelebilecek her şeyden çok daha korkunç olurdu. Bu yüzden cehennemin, Tanrı'nın yokluğu olduğu düşüncesi bana pek teselli vermez.

Cehennem, Tanrı'nın lütuflarının yokluğudur; Tanrı'nın iyilik sevgisinin yokluğudur. Bence cehennemdeki insanlar bir oylama yapabilselerdi ve aralarından birini sürgün etme hakkına sahip olsalardı, oy birliğiyle Tanrı'yı göndermek isterlerdi; çünkü cehennemde en istenmeyen kişi Tanrı'nın kendisidir. Tanrı'nın onları tamamen terk etmesi onlar için harika olurdu.

Fakat cehennemin sorunu sadece Tanrı'nın lütufkârlığı anlamında Tanrı'nın yokluğu değildir. Asıl zorluk Tanrı'nın varlığıdır; çünkü Tanrı her yerde ol-

duğu için cehennemde de vardır. Mezmur yazarı şöyle der: "Nereye gidebilirim senin Ruhun'dan, nereye kaçabilirim huzurundan? Göklere çıksam, oradasın, ölüler diyarına yatak sersem, yine oradasın" (Mez. 139:7-8). Tanrı varlığında her yerdeyse, cehennemde de vardır. Sorun şudur: Orada ne yapmaktadır? Tanrı orada yargılayan olarak bulunmaktadır. Cezalandırıcı gazabıyla oradadır. Adaletini icra eden olarak oradadır. Bu yüzden diyorum ki, cehennemdeki herkes en çok Tanrı'nın gitmesini ister; çünkü günahkâr doğamız Tanrı'nın huzurundan kaçmaktır. İlk günahın ardından Adem ile Havva'nın ilk tepkisi Tanrı'dan kaçmak ve saklanmak olmuştu. Suçluluk ve utanç yaşadıktan sonra Tanrı'nın varlığı onların en son isteyeceği şeydi. İşte bu durum, sonsuz ölçüde artırılmış hâliyle cehennemde yaşanan deneyimdir.

İsa buranın "dış karanlık" yeri olduğunu söyler (Mat. 25:30). Bunu anlamak için Eski Antlaşma'daki dış yerler ve dış karanlık imgelerini düşünmeliyiz. Yahudiler için Tanrı, yasasını alanlara iki seçenek sunmuştu: Yasaya itaat edenlere bereket, reddedenlere ise lanet. Eski Antlaşma'da lanet kavramı, karanlık ve dış karanlık imgeleriyle ifade edilmiştir. Bu karan-

lık, İsrail topluluğunun dışındaki karanlıktır; ordugâhın dışındaki karanlıktır. İsa çarmıha gerildiğinde Yeruşalim üzerine çöken karanlıktır. Buna karşılık Tanrı'nın varlığı ışık olarak tasvir edilir. İsa dış karanlıktan söz ederken, Tanrı'nın yüzünün ışığının parlamadığı lanet yerinden söz etmektedir.

İsa ayrıca bu yerde "ağlayış ve diş gıcırtısı" olacağını söyler (Mat. 25:30). Bu da herkesin anlayabileceği somut bir imgedir. Farklı türde ağlayışlar vardır: yas tutanların, acı çekenlerin ya da aşırı sevinç yaşayanların ağlayışı gibi. Ancak buna "diş gıcırtısı" eklendiğinde, İsa'nın hoş bir durumu anlatmadığı açıktır. Bu, derin bir feryat ve iniltiyi ifade eder. Yeni Antlaşma'da diş gıcırtısının çoğunlukla nefretle ilişkili olduğunu görürüz. Örneğin, kalabalık İstefanos'un Tanrı'nın Sözü'nü ilan ettiğini duyduğunda öfkeyle dişlerini gıcırdatmıştı (bkz. Elç. 7:54). Şunu anlamalıyız ki, cehennemde insanlar Tanrı'yla ilişkilerini düzeltmezler. Bir kişi cehenneme zaten Tanrı'ya düşman olduğu için gider. Tanrı onları dış karanlığa gönderdiğinde, acı içinde ağlarken aynı zamanda Yaratıcıları'na karşı daha büyük bir nefretle dişlerini gıcırdatırlar.

Yedinci Bölüm

Büyük Ayrılık

Kutsal Kitap'taki cehennem kavramı üzerine çalışmamıza devam ederken, yeniden Matta'nın Müjdesi'ne dönüyoruz:

> "İnsanoğlu kendi görkemi içinde bütün melekleriyle birlikte gelince, görkemli tahtına oturacak. Ulusların hepsi O'nun önünde toplanacak, O da koyunları keçilerden ayıran bir çoban gibi, insanları birbirinden ayıracak. Koyunları sağına, keçileri soluna alacak. O zaman Kral, sağındaki kişilere, 'Sizler, Babam'ın kutsadıkları, gelin!' diyecek. 'Dünya kuruldu-

ğundan beri sizin için hazırlanmış olan [krallığı] miras alın! Çünkü acıkmıştım, bana yiyecek verdiniz; susamıştım, bana içecek verdiniz; yabancıydım, beni içeri aldınız. Çıplaktım, beni giydirdiniz; hastaydım, benimle ilgilendiniz; zindandaydım, yanıma geldiniz.' O vakit doğru kişiler O'na şu karşılığı verecek: 'Ya Rab, seni ne zaman aç görüp doyurduk, susuz görüp su verdik? Ne zaman seni yabancı görüp içeri aldık, ya da çıplak görüp giydirdik? Seni ne zaman hasta ya da zindanda görüp yanına geldik?' Kral da onları şöyle yanıtlayacak: 'Size doğrusunu söyleyeyim, bu en basit kardeşlerimden biri için yaptığınızı, benim için yapmış oldunuz.'

"Sonra solundakilere şöyle diyecek: 'Ey lanetliler, çekilin önümden! İblis'le melekleri için hazırlanmış sönmez ateşe gidin! Çünkü acıkmıştım, bana yiyecek vermediniz; susamıştım, bana içecek vermediniz; yabancıydım, beni içeri almadınız; çıplaktım, beni giydirmediniz; hastaydım, zindandaydım, benimle ilgilenmediniz.' " (Mat. 25:31-43)

İsa burada bir ayrılık tasviri kullanır. Koyunları keçilerden ayıran bir çoban gibi, krallıkları ve insanları ayıracak olan Kral'dan söz eder. Koyunlar, itaat etmiş olanlar, Mesih'in izleyicileri olanlar, dünyanın kuruluşundan beri kendileri için hazırlanmış olan göklerin krallığını miras alacak olanlardır. Öte yandan keçiler, gökte Tanrı'nın ve O'nun meleklerinin huzurundan dışlanacak ve sonsuz ateşe gönderileceklerdir. İsa burada yargı kavramını ele almaktadır.

İlginçtir ki, Yeni Antlaşma'da "yargı" için kullanılan kelime Grekçe *krisis* kelimesidir; *kriz* kelimesi de buradan türemiştir. Bu kelime Grekçeden doğrudan dilimize geçmiştir. Fakat insanlık için en büyük kriz, son yargının krizi olacaktır. İşte o zaman ayrılık gerçekleşecektir.

Yeni Antlaşma'daki cehennem kavramının arkasında, bu kavramın bizim için anlamlı olabilmesi adına, önce anlamamız gereken bazı başka fikirler bulunmaktadır. Birincisi, Tanrı'nın adaleti kavramıdır. Tanrı'nın adil olduğunu ve kendi kutsallığına ve mükemmel doğruluğuna göre yargıladığını söyleriz. İkincisi, Tanrı evrenin hükümdarıdır; bütün insanlar üzerinde hüküm sürer. Buradaki nokta şudur: Tanrı

her bir insanı kişisel olarak kendisine karşı sorumlu tutar. Üçüncüsü, eğer İsa Mesih yeryüzündeki hizmetinde bir şey öğrettiyse, o da insanlık için bir son yargının olacağıdır. Her birimiz Tanrı'nın huzurunda hesap vermek üzere çağrılacağız ve O'nun mükemmel doğruluğu ve mükemmel yasasıyla yargılanacağız.

Yeni Antlaşma'daki son yargı tasvirinde, Tanrı'nın mahkemesinde sanık olarak bulunan insanlar yer alır. Son yargıda, kusursuz ve kutsal Tanrı tarafından kendilerine yöneltilen suçlamalara verdikleri cevap sessizliktir. Her ağız kapanacaktır; çünkü kişi, mükemmel derecede adil ve her şeyi bilen Yargıç'ın önünde kendini savunmak için hiçbir şey söyleyemez. Yargılama sırasında yalan söylemeye çalışmanın hiçbir anlamı yoktur; çünkü yaptığımız, düşündüğümüz ya da söylediğimiz her şeyin kusursuz kaydına sahip olan Yaratıcımız'ı kandıramayacağımızı biliriz. Eski Antlaşma'nın Tanrı hakkında ilan ettiği gibi: "Daha sözü ağzıma almadan, söyleyeceğim her şeyi bilirsin, ya RAB" (Mez. 139:4). İsa bu son yargı konusunda uyarır; o gün her boş söz bile yargıya getirilecektir.

Bu da şu anlama gelir: Tanrı bizi yalnızca yaptığımız her şey için değil, söylediğimiz her şey için

de bireysel olarak sorumlu tutacaktır. Gelişigüzel bir söz, düşünmeden söylenmiş bir ifade, hatta boş sözler bile yargıya getirilecektir. Ve eğer boş sözlerimiz yargıya getirilecekse, büyük bir ciddiyetle söylediğimiz sözlerin O'nun yargısının önüne ne kadar daha fazla çıkacağını düşünün.

İbraniler Mektubu'nun yazarı şöyle sorar: "Bu denli büyük kurtuluşu görmezlikten gelirsek nasıl kurtulabiliriz? Başlangıçta Rab tarafından bildirilen bu kurtuluş, Rab'bi dinlemiş olanlarca bize doğrulandı" (İbr. 2:3). Kaçış yoktur. Bize "Tanrımız yakıp yok eden bir ateştir" (12:29) diye uyarı yapılır. Fakat biz bu dünyadaki eylemlerimizden dolayı bir gün hesap vereceğimizi düşünmekten hoşlanmayız.

Amerikan kültüründe yaygın olan varsayım şudur: Eğer ölümden sonra bir yaşam varsa, o zaman herkes aynı yere, göğün sonsuz mutluluğuna gidecektir. Ölüm, bir günahkârı bir azize dönüştürmekte son derece hızlıdır. En kötü insanları bile alırsınız ve onları toprağa verdiğimizde, onların artık mutluluk içinde olduklarını, sonunda huzura kavuştuklarını, gökte esenlik içinde olduklarını güvenle söyleriz. Oysa gerçekte, onlar cehennemin kapılarından yeni

girmiş olabilirler. Onların mevcut durumunu düşünmek, insan olarak katlanabileceğimizin ötesindedir. Cehennem öğretisine karşı böylesine derin duygusal ve içsel bir tepkinin olmasının nedenlerinden biri de, herhangi bir insanın oraya gittiğini düşünmenin son derece zor olmasıdır. En iğrenç bir kişinin bile cehennemde olduğunu düşünmekten hoşlanmayız.

Peki Mesih'in ve Yeni Antlaşma'nın açık öğretisi karşısında ne yapacağız? Bir yargı ve bir ayrılık olacağı açıkça bildiriliyor. Bazıları gerçekten cennete girecek, diğerleriyse dış karanlığa atılacak; orada ağlayış ve diş gıcırtısı olacaktır.

Bence şimdiye kadar verilmiş en dehşet verici vaaz, Dağdaki Vaaz'dır. İsa bereketleri ilan eder: Ne mutlu yoksul olanlara, ne mutlu yaslı olanlara, ne mutlu barışı sağlayanlara, vb. Sonra vaazını şu uyarıyla bitirir: "O gün birçokları bana diyecek ki, 'Ya Rab, ya Rab! Biz senin adınla peygamberlik etmedik mi? Senin adınla cinler kovmadık mı? Senin adınla birçok mucize yapmadık mı?' " (Mat. 7:22). İsa şöyle devam eder: "O zaman ben de onlara açıkça, 'Sizi hiç tanımadım, uzak durun benden, ey kötülük yapanlar!' diyeceğim' " (23. ayet). "Sizi hiç tanımadım." Bir an durup bunu düşünelim.

İsa, son yargı gününde kendisi ve Tanrı tarafından reddedilecek kişiler olacağını ilan eder ve ölümden sonra girdiğimiz durumun nihai olduğunu öğretir. Şimdi kurtuluş günüdür. Kutsal Yazılar'da ölümden sonra ikinci bir fırsat olacağına dair en ufak bir ipucu bile yoktur. Tövbemizi ve Mesih'e sığınmamızı ne kadar ertelersek, durumumuz o kadar tehlikeli ve riskli hâle gelir; çünkü bu gece canımız bizden istenebilir. Herkesin bu yargıdan kaçıp sakince cennete gireceğini varsayamayız; eğer ki İsa'nın öğretisini ciddiye alacaksak. O, bir ayrılıktan söz eder. Bir krizden söz eder ve bu, Tanrı'nın yargısından sağ çıkma krizidir.

Matta 25'in son ayetlerine bakalım: "O vakit onlar da şöyle karşılık verecekler: 'Ya Rab, seni ne zaman aç, susuz, yabancı, çıplak, hasta ya da zindanda gördük de yardım etmedik?' Kral da onlara şu yanıtı verecek: 'Size doğrusunu söyleyeyim, mademki bu en basit kardeşlerimden biri için bunu yapmadınız, benim için de yapmamış oldunuz.' Bunlar sonsuz azaba, doğrular ise sonsuz yaşama gidecekler" (44-46. ayetler). Yine İsa açıkça bir ayrılık zamanı olacağını bildirir. Ve bu ayrılık, bir insanın karşılaşabileceği en büyük kriz olacaktır.

Kutsal Kitap'ta "kurtulmak" kelimesi birçok farklı şeyi tanımlamak için kullanılır. Eğer tehdit edici bir hastalıktan iyileşirseniz, hayatınız kurtulmuş olur; kurtuluş deneyimi yaşamış olursunuz. Eğer bir ordu savaşta kesin yenilgiden kaçarsa, kurtuluş deneyimi yaşar. Fakat kurtuluş öğretisinden söz ettiğimizde, nihai kurtuluştan söz ediyoruz. Kurtuluşun temel anlamı, bir felaketten kaçmaktır. Bu nedenle Kutsal Yazılar'da nihai kurtuluştan söz ettiğimizde, nihai felaketten kaçışı kastediyoruz. Peki bu nihai felaket nedir? Bu, Tanrı'ya karşı düşmanlık içinde kalmış olanların üzerine adaletle gelen Tanrı'nın gazabıdır.

Sonuçta kurtulduğumuz şey Tanrı'dır. Tanrı'yı Kurtarıcı olarak, bizi yargıdan kurtaran kişi olarak düşünmeyi severiz. Gerçekten de O, eğer içtenlikle tövbe etmiş ve kendimizi Mesih'in merhametine bırakmışsak, Kurtarıcımız'dır. Yine de kurtulmak sadece *O'nun tarafından* kurtulmak değildir; aynı zamanda *O'ndan* kurtulmaktır. Çünkü nihai kriz, bir insanın karşılaşabileceği en kötü felaket, bizi mükemmel doğrulukla yargılayacak olan kutsal bir Tanrı'nın yargısıdır.

Korkumuz, hak ettiğimizden fazlasını cezalandırabilecek yozlaşmış ve adaletsiz bir yargıcın önüne çıkmak değildir. Aksine korku, adil olan ve bizi tam olarak hak ettiğimize göre, kazandığımıza göre, liyakatimize göre yargılayacak olan bir Yargıç'ın karşısına çıkmaktır. Kutsal Kitap açıkça belirtir ki, son yargıda Tanrı'nın tahtına getirdiğimiz tek liyakat, liyakatsizliktir. Kusursuz adaletin elinden kazandığımız tek şey, kusursuz cezadır.

Günümüzde Siyon'da rahattayız. Vaizler cehennemi vaaz etmiyor. Mesih'in bu mesajı, günümüzün Yeni Antlaşması'ndan neredeyse tamamen silinmiş durumda. "Tanrı'dan korkacak hiçbir şeyimiz yok; çünkü Tanrı o kadar sevgi doludur ki, herkesi kurtaracaktır" diyoruz. Eğer Tanrı herkesi kurtaracaksa, bu, O'nun kendi biricik Oğlu'nu ciddi bir şekilde azarlamasını gerektirir. Çünkü Oğul ayrılık olacağını, bereket olduğu kadar lanet de olacağını, verilen lütufkâr ödüller kadar cezanın da olacağını ve cehennemin İblis, onun melekleri ve onlara isteyerek katılan herkes için yaratıldığını öğretmiştir – ki bu durumda yanlış öğretmiş olur.

Sekizinci Bölüm

Ceza Dereceleri

Cehennem gibi dehşet verici bir kavrama yaklaşırken derin bir nefes almamız gerekir. Pavlus şöyle yazar: "Bu nedenle sen, ey başkasını yargılayan insan, kim olursan ol, özrün yoktur. Başkasını yargıladığın konuda kendini mahkûm ediyorsun. Çünkü ey yargılayan sen, aynı şeyleri yapıyorsun… Bu gibi şeyleri yapanları yargılayan, ama aynısını yapan ey insan, Tanrı'nın yargısından kaçabileceğini mi sanıyorsun?" (Rom. 2:1, 3).

İsa gibi Pavlus da, Tanrı'nın elinden çıkacak adil bir yargı temasını gündeme getirir. Pavlus aynı şekilde bizi, kesinlikle gelecek olan gazaptan kaçmaya çağırır. İnsanlar, geleneksel Hristiyanlıkta tarih boyunca öğ-

retilmiş olan cehennem fikrinin Tanrı'nın karakterini küçülttüğünü, bir şekilde Tanrı'nın iyiliği üzerine gölge düşürdüğünü söyleyeceklerdir. Şöyle itiraz ederler: "Benim Tanrım sevgi Tanrısı'dır. Ve benim Tanrım iyi bir Tanrı'dır. Eğer Tanrı sevgi doluysa ve iyiyse, hiç kimseyi asla cehenneme göndermez." Şimdi birlikte şu ifadenin mantığını inceleyelim: "Eğer Tanrı gerçekten sevgi dolu olsaydı, cehennem olmazdı."

Ya ben şöyle iddia etseydim: "Eğer bir ebeveyn gerçekten sevgi dolu olsaydı, çocuğunu asla terbiye etmez ya da cezalandırmazdı"? İnsanlar bu benzetmeye itiraz edebilir ve sevgi dolu bir ebeveynin çocuğuna verdiği cezanın düzeltici olduğunu söyleyebilirler. Bu, çocuğun ileride daha büyük zorluklardan kaçınmasına yardımcı olmak için tasarlanmış bir terbiyedir. Ve elbette Yeni Antlaşma, Tanrı'nın sevdiği kişileri terbiye ettiğini, fakat bu terbiyenin geçici olduğunu öğretir (bkz. İbr. 12:6, 11). Bu, bizim iyiliğimiz ve esenliğimiz için verilir. Ancak cehennemden söz ettiğimizde, Tanrı'nın teolojide "düzeltici gazap" dediğimiz şeyini değil, "cezalandırıcı gazap" dediğimiz şeyini konuşuruz; yani, onu alanların ahlaki gelişimi için değil, Tanrı'nın adaletinin bir ifadesi olarak ta-

sarlanmış gazap. İnsanlar şu itirazı yapar: "Eğer Tanrı gerçekten sevgi doluysa, insanlara nasıl cezalandırıcı gazap verebilir?"

Tanrı'nın sevgisinin amacının ne olduğunu düşünmemiz gerekir. Bazıları Tanrı'nın bütün insanları sevdiğini ve bu nedenle hepsini cennete götürdüğünü düşünür. Kutsal Kitap, Tanrı'nın tüm insanlığa gösterdiği bir sevgi türünden söz eder: iyilik sevgisi. Bu sevgiyle Tanrı, güneş, yağmur ve mevsimler gibi yaratılışın bereketlerini döker. Bu sevgi koşulsuzdur. Ancak bu sevgi kurtarıcı bir sevgi değildir ve sonsuz değildir; yalnızca dünya var olduğu sürece devam eder.

Tanrı'nın iyilik sevgisi kurtarmasa da bir amacı vardır. Tövbe etmemiş ve iman etmemiş insanlara bereketler vererek, onlara tövbe etme ve İsa Mesih'te sunulan merhametten yararlanma fırsatı verir.

Bu durumda Tanrı bizi günahlı varlıklar olarak iyiliksever bir şekilde sevmektedir, fakat O'nun daha büyük bir sevgisi de vardır. Bu, O'nun doğruluğa olan sevgisi ve kendi karakterine olan sevgisidir. Tanrı, bizi ve O'nun yüceliğinden geri kalışımızı hoş görmek için kutsallığını ya da doğruluğunu pazarlık konusu yapmayacaktır. Şöyle bir durum var ki, Tanrı'nın ken-

di yüceliğini sever; ve inatçı, tövbe etmeyen kişilerin cehennemde cezalandırılması, Tanrı'nın yüceliğine hizmet eder.

Bu, yani cehennemin bir anlamda Tanrı'yı yüceltmesi, bizim için kavraması en zor olan düşüncelerden biri olabilir: Neden? Nasıl? Bunun Tanrı'yı yüceltmesinin ilk yolu, Tanrı'nın iyiliğini açıkça göstermesidir. Ama bir dakika. Az önce cehenneme yönelik en yaygın iki itirazın Tanrı'nın sevgisi ve iyiliğiyle ilgili olduğunu söyledim; eğer Tanrı gerçekten –olması gerektiği şekilde– sevgi dolu olsaydı, cehennemde kimse olmazdı. Eğer Tanrı'nın sevgisi cehennemin boş olması gerektiği anlamına geliyorsa, o halde iyilik, Tanrı'nın kişinin tepkisinden bağımsız olarak herkesi kurtaracak kadar sevgi dolu olmasını gerektiriyor demektir. Başka bir deyişle, eğer O hem sevgi dolu hem de iyiyse, hiç kimse asla cehenneme gitmeyecektir. Ancak şunu düşünün: İyi bir yargıç, adil bir yargıç, kötülüğü cezasız bırakır mı? Bu dünyadaki mahkemeler, ağır ve iğrenç suçlardan suçlu olduğu bilinen kişileri yargılamayı reddederse, iyi kararlar verdiklerini mi söyleriz? Buna adalet der miyiz? Elbette hayır.

Teolog bir arkadaşım bir keresinde bir mahkeme

jürisinde bulunuyordu ve jüri başkanı şöyle demiş: "Biz burada doğruyu ve yanlışı ayırt etmek için değil, insan ilişkileriyle ilgilenmek için bulunuyoruz." Çağımızın zihniyeti budur. Tanrı'nın gerçekten önemsemesi gereken şeyin insan ilişkileri olduğu düşünülür. Asıl mesele bu olmalıdır; kötülüğün cezalandırılması değil. İnsanlar, Tanrı kötülüğü cezalandırmakta ısrar ederse iyi olmayacağını söyler.

Oysa ben Tanrı'nın kötülüğü cezalandırmadığı takdirde iyi olmayacağını düşünüyorum. Tanrı kendi doğruluğunu ya da kendi adaletini tamamen terk etseydi iyi olmazdı. Fakat biz, Tanrı'nın adil olmayacağına, Tanrı'nın iyi olmayacağına kanaat getiriyoruz ya da en azından öyle olmasını umuyoruz. Yine söylüyorum, cehennemle ilgili sorun, Tanrı'nın kötülüğü değildir. Sorun Tanrı'nın iyiliğidir. Tanrı iyi olduğu için, kötülükten nefret ettiği için, kötülüğü cezalandırdığı cehennem gibi bir yer vardır.

Romalılar 2:2 şöyle der: "Böyle davrananları Tanrı'nın haklı olarak yargıladığını biliriz." Tanrı yargısını uyguladığında, bunu haklı bir şekilde yapar. "Bu gibi şeyleri yapanları yargılayan, ama aynısını yapan ey insan, Tanrı'nın yargısından kaçabileceğini mi sa-

nıyorsun?" (3. ayet). Pavlus burada bir soru soruyor: "Eğer günah işliyorsan, Tanrı'nın yargısından kaçacağını mı düşünüyorsun?" Bu öğretisini, daha sonra Tanrı'nın karşılıksız merhametiyle bağışlanma ve aklanma müjdesini açıklamak üzere veriyor. Çarmıhı ve aklanma öğretisini anlamamız için temel atıyor; bir Kurtarıcı'ya sahip değilseniz, ciddi bir tehlike içinde olduğunuzu söylüyor. Mesih'e ihtiyacı olmadığını düşünen, Tanrı'nın yargısından kaçacağını sanan insanlara hitap ediyor.

Siz Tanrı'nın Oğlu'nu reddetmenize rağmen size merhamet edeceği umuduna mı dayanıyorsunuz? Kutsal Yazı'nın hiçbir yerinde, Tanrı'nın şu kararlı şartından başka bir umut ışığı bulamıyorum: Cehennemden kaçış ancak günahlardan tövbe etmek ve Mesih'e gelmekle mümkündür. Pavlus, eski dünyanın kültürel merkezi olan Ares Tepesi'nde filozofların huzurunda konuştuğunda Tanrı'nın sabrından söz etti: "Tanrı, geçmiş dönemlerin bilgisizliğini görmezlikten geldi; ama şimdi her yerde herkesin tövbe etmesini buyuruyor. Çünkü dünyayı, atadığı Kişi aracılığıyla adaletle yargılayacağı günü saptamıştır. Bu Kişi'yi ölümden diriltmekle bunun güvencesini herkese ver-

miştir" (Elç. 17:30–31). Pavlus tövbeyi isteğe bağlı bir şey olarak sunmaz. O, "Sadece ileri gelin, şu duayı benimle tekrar edin" diyen bir müjdeci değildir. Elçi insanları kurtulmaya davet etmez. Onlara buyruk verir. Yani Tanrı buyruk verir.

Bu buyruğa itaatsizlik ederseniz ne olur? Dünyanın büyük çoğunluğu tam olarak bunu yapıyor ve Tanrı'nın yargısından kaçacaklarını düşünüyor. İstedikleri güveni verecek sayısız vaizi ve teologları dinleyebilirler. Esenlik yokken, "Esenlik, esenlik!" diye bağırırlar ve Tanrı'nın onları yargılamayacağı umudunu pekiştirirler. Bunu da cehennemin gerçekliğini inkâr ederek yaparlar.

Pavlus Romalılar 2. bölümde şöyle devam eder:

> Tanrı'nın sınırsız iyiliğini, hoşgörüsünü, sabrını hor mu görüyorsun? O'nun iyiliğinin seni tövbeye yönelttiğini bilmiyor musun? İnatçılığın ve tövbesiz yüreğin yüzünden Tanrı'nın adil yargısının açıklanacağı gazap günü için kendine karşı gazap biriktiriyorsun.
> Tanrı "herkese, yaptıklarının karşılığını verecektir." Sürekli iyilik ederek yücelik, saygınlık,

> ölümsüzlük arayanlara sonsuz yaşam verecek. Bencillerin, gerçeğe uymayıp haksızlık peşinden gidenlerin üzerineyse gazap ve öfke yağdıracak. Kötülük eden herkese … sıkıntı ve elem verecek[tir]. (Rom. 2:4–9)

Bu korkutucu bir şeydir, çünkü Pavlus burada bir istifçiden, bir şey yığıp biriktiren birinden söz ediyor. Pavlus, Tanrı'nın iyiliğini, sabrını ve tahammülünü küçümseyen, Mesih'e yaslanmadan O'nun yargısının gazabından kaçacaklarını varsayan kişilerin, gazap günü için kendilerine gazap biriktirdiklerini söylüyor.

Bir keresinde, pastör olmak isteyen bir adamın atanma sınavından sorumluydum. Sınav sırasında ona, suçun derecelerine inanıp inanmadığını sordum. Kesin bir şekilde hayır dedi: "Hayır, herkes eşit derecede suçludur. Bütün günahlar eşit derecede kötüdür. Yakup der ki, 'Yasanın bir noktasında suç işleyen, tüm yasayı çiğnemiş olur.' " Atanmak isteyen bu adam, buradan bütün günahların eşit olduğu ve ya cennete gidileceği ya da gidilmeyeceği sonucunu çıkarıyordu. Ona göre Dante'nin ünlü *Inferno* eserinde hayal ettiği gibi cennette farklı seviyeler veya mutluluk dereceleri

ya da cehennemde farklı seviyeler yoktu.

Oysa burada Pavlus, yargı biriktirmekten, gazabı yığmaktan, üst üste koymaktan söz ediyor. Her günah işlediğimizde, günahlarımızdan tövbe etmeyi ve Mesih'e imanla gelmeyi her ertelediğimizde, Tanrı'nın önündeki suçluluğumuzu artırıyoruz; cehennemdeki cezamıza ekleme yapıyoruz; Tanrı'nın mükemmel adaletinin yargısına ekleme yapıyoruz. Unutmayın, O'nun mükemmel adaleti her günahı adil bir şekilde cezalandırır. Eğer bir kişi beş cinayetten suçluysa ve bir başkası yalnızca bir cinayetten suçluysa, Tanrı'nın son mahkemesinde vereceği ceza tamamen adil olacaktır. Beş cinayet işleyenler, yalnızca bir cinayet işleyenlerden beş kat daha ağır yargılanacaktır. Biz bu dünyada bunu mükemmel şekilde yapamayız, ama Tanrı yapabilir. Elçinin ciddi uyarısı şudur: Kendimize karşı bir dava inşa ediyoruz. Tövbeye gelmeden ve Mesih'e sığınmadan ne kadar uzun süre günah işlersek, yargımız o kadar ağır olacaktır.

İsa da kendi öğretilerinde bu kavramı defalarca öğretir. Yararsız kâhyadan söz eder ve bazıların hafif, bazılarının ise ağır şekilde dövüleceğini anlatır (Lu. 12:35–49). Beytsayda üzerine gelecek yargının Sur ve

Sayda'ya gelecek olandan daha ağır olacağını söyler (Mat. 11:20–24). İsa bize, kime çok verilmişse ondan çok isteneceğini öğretir. Cehennem, kusursuz adaletin eksiksiz uygulanacağı yer olduğu için, cezanın dereceleri olacaktır. Hepimiz suçlu olup cehennemi hak etsek de, oraya gidenler arasında suçun dereceleri ve farklılıkları vardır. Tıpkı gökteki ödüllerin, yaşamımız boyunca Mesih'e sunduğumuz itaatin derecesine göre farklılık göstermesi gibi, cehennemdeki cezalandırıcı gazap da kişinin yaşamına ve sahip olduğu fırsatlara göre yoğunluk bakımından farklı olacaktır.

Cehennemle ilgili sorunumuz iki yönlüdür. Birincisi, onu inkâr ederiz. İkincisi, onu kabul etsek ya da doğru olabileceğini düşünsek bile, herkesin aynı durumda olduğunu ve herkesin aynı cezayı alacağını söyleyerek onu etkisiz hâle getiririz. Ben cehennemin en hafif seviyesinde bile olmak istemem. Gökteki ödül ve mutluluk dereceleri ile cehennemdeki ceza dereceleri göz önüne alındığında bile, bu iki yer arasındaki fark neredeyse sonsuzdur. Bir sonraki bölümde göreceğimiz gibi, arada aşılması imkânsız büyük bir uçurum vardır. Tanrı'nın merhametini hafife almanın ve O'nun bizi adalete getiremeyeceğini ya da

getirmeyeceğini varsayarak Tanrı'yı sınamanın ne kadar tehlikeli olduğunu anlamak zorundayız.

O mahkemenin önüne çıkarıldığımızda, eğer aklanmamız için bize Mesih'in doğruluğu verilmişse, O'nun gazabından kurtulacağız. Ama Mesih'i terk edersek, O'ndan kaçarsak ya da O'nu ihmal edersek, o zaman yalnızca adaletle karşı karşıya bırakılacağız.

Dokuzuncu Bölüm

Geri Dönüşü Olmayan Nokta

İsa, cehennem kavramına ilişkin her tartışma için son derece önemli olan bir benzetme anlatır. Bu genellikle zengin adam ile Lazar'ın benzetmesi olarak adlandırılır:

> "Zengin bir adam vardı. Mor, ince keten giysiler giyer, bolluk içinde her gün eğlenirdi. Her tarafı yara içinde olan Lazar adında yoksul bir adam bu zenginin kapısının önüne bırakılırdı; zenginin sofrasından düşen kırıntılarla karnını doyurmaya can atardı. Bir yandan da köpekler gelip onun yaralarını yalardı. Bir gün yoksul

> adam öldü, melekler onu alıp İbrahim'in yanına götürdüler. Sonra zengin adam da öldü ve gömüldü. Ölüler diyarında ıstırap çeken zengin adam başını kaldırıp uzakta İbrahim'i ve onun yanında Lazar'ı gördü." (Lu. 16:19–23)

Yeni Antlaşma'daki bir benzetmeyi incelerken, genel yorum kuralı şudur: Benzetmenin tek bir ana noktası vardır. Bu her zaman böyle değildir; ekinci benzetmesi birkaç önemli nokta içerir. Ancak benzetmelerle ilgili tehlike, her bir ayrıntıda ayrı bir anlam ya da önem aramaya çalışmaktır. Bunu yaparsak, bir kafa karışıklığı denizinde kayboluruz.

Bunu söyledikten sonra, bir şey daha eklemek istiyorum. İsa doğadan ya da insanların günlük yaşamından örnekler aldığında veya bir noktayı açıklamak için kurgusal bir hikâye anlattığında, hikâyedeki her ayrıntı belirli bir teolojik mesaj taşımayabilir. Fakat şundan emin olabiliriz ki, İsa esasen yanlış olan bir ifade kullanmaz; yani, başka yerlerde Tanrı Sözü'nün öğretisiyle doğrudan çelişen bir fikri, örneğinin parçası olarak kullanmaz. Bu da bize, benzetmelerde yer alan bazı ikincil fikirler hakkında ilkesel düzeyde dü-

şünme konusunda bir miktar özgürlük tanır. Bunu aklımızda tutarak, benzetmenin bu başlangıç bölümüne bakalım.

İsa, iki insanı karşılaştırarak başlar. Biri olağanüstü derecede zengindir. Diğeri ise yalnızca aşırı yoksullukla değil, aynı zamanda bitmek bilmeyen bir acıyla öne çıkan sefil bir yaşam sürmektedir; yaralarla kaplıdır ve aldığı tek rahatlama, bu yaraları yalayan köpeklerden gelir. Bu adam son derece perişan bir durumdadır.

Zengin adam mor ve ince keten giysiler giyiyordu. Antik çağ insanı bunun ne anlama geldiğini hemen anlardı: Bu kişi krallara özgü bir yaşam sürüyordu, çünkü krallar mor giysiler giyerdi. İsa bu adamın zenginliğini en zarif ifadelerle tasvir eder, çünkü yalnızca son derece zengin olanlar mor boyayla boyanmış ve ince ketenden dokunmuş giysileri karşılayabilirdi. Burada sunulan tablo, olağanüstü zenginlik ile olağanüstü yoksulluk arasındaki keskin bir karşıtlıktır.

Bu durum bizi, İsa'nın bu benzetmede vermek istediği ana mesajın "tüm yoksullar cennete gider ve tüm zenginler cehenneme gider" olduğu düşüncesine sevk edebilir. Ancak böyle bir sonuca varmamalıyız;

çünkü bu, benzetmeyi Kutsal Yazılar'ın diğer yerlerdeki öğretisiyle çelişkiye sokar. Kutsal Kitap, hem son derece zengin hem de derin şekilde Tanrı'ya bağlı olan birçok insan örneği sunar. İbrahim, eski dünyanın en zengin adamlarından biriydi ve bu benzetmede göğün en yüce mutluluğunu yaşamaktadır. Büyük servete sahip başka bir adam olan Aramatyalı Yusuf, İsa'nın kendi mezarına gömülmesini sağlamasıyla bilinir. Kutsal Kitap, zengin olan herkesin cehenneme gideceğini ya da zengin olmanın özünde günah olduğunu söylemez. Ancak İsa, büyük servete sahip olanların Tanrı'nın krallığına girmesinin zorlukları konusunda sık sık uyarır; çünkü bu kişiler kendilerini yeterli görme eğilimindedir. Zengin budala benzetmesinde, zengin adam bu dünyada servet biriktirmeye o kadar odaklanmıştı ki, kendi canının bakımını ihmal etti (bkz. Lu. 12:13–21). Ama yine de İsa, tüm yoksulların cennete gideceğini öğreten bir öğreti ortaya koymaz. Kutsal Kitap ne zenginlikle aklanmayı ne de yoksullukla aklanmayı öğretir. Yoksul olmakta doğuştan gelen bir erdem yoktur. Yine de çoğu zaman yoksul insanlar Mesih'in tesellisine yönelir, çünkü bu dünyada teselli bulamazlar; sahip oldukları ya da ol-

madıkları şeylerde doyum bulamazlar ve Tanrı'nın krallığının mesajını duymaya daha açık görünürler.

Benzetmede bize zengin adamın her gün ihtişam içinde yaşadığı söylenir. Onun yaşamı kesintisiz bir zevk ve hedonizm yaşamıydı. "Her tarafı yara içinde olan Lazar adında yoksul bir adam bu zenginin kapısının önüne bırakılırdı; zenginin sofrasından düşen kırıntılarla karnını doyurmaya can atardı" (Lu. 16:20–21). Kutsal Kitap'ta başkalarının artıklarından beslenmeye çalışan kişilerden söz edilen tek yer burası değildir. Eski Antlaşma'da başak toplama uygulamasına izin verilirdi; bu, toprak sahiplerinin ve çiftçilerin ürettikleri her şeyi hasat edip satmamaları gerektiği anlamına gelirdi. Bunun yerine, tarlalarının köşelerinde yoksulların hasattan kalanları toplayabilmesi için pay bırakmaları gerekiyordu ki, perişan hâlde kalmasınlar. Bugün de bazen, sahip olduğu her şeyi bir torbada taşıyan ya da tüm eşyalarını bir arabaya yükleyip iten insanların acıklı yoksulluğunu görebilirsiniz. Çöpten çöpe dolaşıp insanların attığı yiyecek artıklarını arayabilirler. İşte kapıda yatan bu dilenci Lazar da, zengin adamın çöplerinden geçinmeyi umuyordu.

Sonra şöyle denir: "Bir gün yoksul adam öldü, melekler onu alıp İbrahim'in yanına götürdüler" (22. ayet). Burada yine dikkatli olmalıyız. İsa, bir kutsal kişi öldüğünde her zaman melekler tarafından Tanrı'nın huzuruna mı götürüldüğünü öğretiyor; yoksa bu, ölümden sonraki yaşamın güzelliğini anlatmak için kullandığı bir tasvir midir? Bunun cevabını bilmiyorum, ama biraz düşünmek ilginç değil mi? Ölüm anında bir refakatçiyle karşılaştığımızı ve bu refakatçinin ya da refakatçilerin bizi Mesih'in huzuruna taşıyan melekler olduğunu düşünmek, Kutsal Yazılar'ın hiçbir ilkesine aykırı değildir. Bu yaşam sona erdiği anda hemen meleklerin huzurunda olsak ne kadar etkileyici olurdu! Bir ilahide şöyle diyor: "Ürdün'ün ötesine baktım, ne gördüm? Beni eve götürmeye gelenleri… Bir melekler topluluğu peşimden geliyor, beni eve götürmeye geliyor." Bu sözler doğrudan bu metinden esinlenmiştir. Eski Antlaşma'da Peygamber İlyas'ın bir kasırga içinde göğe alınması bu fikre bir örnek sunar (bkz. 2.Kr. 2). Bu, Tanrı'nın tecelli eden görkeminin, melekler aracılığıyla iletilen görkemin varlığını gösterir. Bunun genel bir kural olduğunu düşünmek benim hoşuma gidiyor. Şöyle ki,

İsa burada, Kutsal Kitap'ın bütününde anlatılan bir detayı paylaşıyor. Böylece bizler, O'nun halkı olarak, bu dünyadaki en lüks limuzinlerin bile sağlayamayacağı kadar görkemli bir refakat hizmetini dört gözle bekleyebiliriz.

İsa, dilencinin melekler tarafından götürüldüğü yeri "İbrahim'in yanı" olarak adlandırır. Bu ifade bazen "İbrahim'in koynu" şeklinde çevrilir ve bu da bazen cennet için dolaylı bir isim olarak kullanılır; imanlıların atası olan İbrahim'in kendi sonsuz mutluluğunda dinlendiği yerdir. Sonra şöyle denir: "Sonra zengin adam da öldü ve gömüldü. Ölüler diyarında ıstırap çeken zengin adam başını kaldırıp uzakta İbrahim'i ve onun yanında Lazar'ı gördü" (Lu. 16:22–23). Bu, cehennemde olanların cennettekileri ya da cennettekilerin cehennemde olanları görebildiği anlamına gelmeyebilir. Ancak İsa bu tabloyu çizdiği için, bunun gerçekten mümkün olabileceği sonucuna direnmek zordur. En azından benzetmenin amacı açısından, İsa zengin adamın korkunç ıstırabı içinde, kaçırdığı ihtişamı ve yoksul adamın yaşadığı sevinci görebildiğini anlatır.

Sonra şöyle okuruz: " 'Ey babamız İbrahim, acı bana!' diye seslendi. 'Lazar'ı gönder de parmağının ucunu suya batırıp dilimi serinletsin. Bu alevlerin içinde azap çekiyorum' " (24. ayet). Bu, cehennemin yerel bir ateş mekânı olduğu ya da azabın yoğun sıcaklıktan ibaret olduğu anlamına gelmez; bunu daha önce belirtmiştik. Ancak İsa'nın burada vurguladığı nokta şudur: Cehennemdeki günahkâr, bu dünyada işlediği günahların sayısını tek bir adet bile azaltabilmek için sahip olduğu her şeyi verir ve elinden gelen her şeyi yapardı. Zengin günahkâr acısından biraz olsun kurtulmak ister ve şimdi yardım için, hayattayken görmezden geldiği dilenciye yalvarır. Cennetten kendisine görkemli bir ziyafet gönderilmesini istemez. Tek istediği, Lazar'ın parmağının ucunu suya batırarak gelip diline dokundurmasıdır. "Bana en küçük bir rahatlama verin" diye haykırır. Ayrıca ilginçtir ki, bu yakarışını "Acı bana" sözleriyle yapar. Bu noktada çektiği azabın adil olduğunu ve eğer acısına bir nebze olsun merhem sürülecekse bunun bir merhamet eylemi olacağını anlayıp anlamadığını merak ediyorum.

> "İbrahim, 'Oğlum' dedi, 'Yaşamın boyunca senin iyilik payını, Lazar'ın da kötülük payını aldığını unutma. Şimdiyse o burada teselli ediliyor, sen de azap çekiyorsun. Üstelik, aramıza öyle bir uçurum kondu ki, ne buradan size gelmek isteyenler gelebilir, ne de oradan kimse bize gelebilir.' Zengin adam şöyle dedi: 'Öyleyse baba, sana rica ederim, Lazar'ı babamın evine gönder. Çünkü beş kardeşim var. Lazar onları uyarsın ki, onlar da bu ıstırap yerine düşmesinler.' İbrahim, 'Onlarda Musa'nın ve peygamberlerin sözleri var, onları dinlesinler' dedi. Zengin adam, 'Hayır, İbrahim baba, dinlemezler!' dedi. 'Ancak ölüler arasından biri onlara giderse, tövbe ederler.' İbrahim ona, 'Eğer Musa ile peygamberleri dinlemezlerse, ölüler arasından biri dirilse bile ikna olmazlar' dedi" (25–31. ayetler).

Şunu biliyoruz ki, tarumar bir dünyada yaşıyoruz; bir şairin dediği gibi, "prensler paçavralar içinde yürür, dilenciler ise atlara biner" (bkz. Vai. 10:7). Kötüler refah içinde yaşar, doğrular ise acı çeker. Ama

Tanrı'nın nihai krallığında bu durum tersine çevrilecektir, çünkü Tanrı bu dünyada ezilmiş ve haksız yere yaralanmış olanların hakkını alacaktır. Öç, adaletin terazisini dengeleyecektir. Ayrıca görüyoruz ki, zengin adam, kardeşlerinin de aynı azaba düşmemesi için Lazar'ın gönderilmesini ister.

Bence benzetmenin temel noktası şudur: Cennet ile cehennem arasında büyük bir uçurum vardır. İnsan bu dünyadaki yaşamını yaşadıktan sonra, ölümden sonra cehennemden cennete geçiş için hiçbir köprü yoktur. Kutsal Kitap'ın söylediği gibi, yaşarız, ölürüz ve yargı için tayin ediliriz. Mezarın ötesinde ikinci bir şans yoktur. İsa, İbrahim'in sözleri aracılığıyla, nasıl öldüysek, öldüğümüzdeki durumumuzun hepimiz için nihai olduğunu bildirmektedir.

Yaptığımız en büyük hatalardan biri, erteleme hatasıdır. Kendi kendimize sürekli yarın yeni bir başlangıç yapacağımızı, yarın Tanrı'yla ilişkimizi düzelteceğimizi söyleriz; ama şu anda hazır değilizdir. Bu, zengin budalanın sözleriydi ve onun budalalığı şu uyarıyla ortaya kondu: "Ey akılsız!... Bu gece canın senden istenecek" (Lu. 12:20). Kurtuluşumuzu böyle bir ertelemeyle geciktirmemeliyiz. Kutsal Yazılar

tekrar tekrar şöyle der: "Kurtuluş günü işte şimdidir" (2.Ko. 6:2). Cehennemdeki zengin adam şöyle yalvarır: "Öyleyse baba, sana rica ederim, Lazar'ı babamın evine gönder. Çünkü beş kardeşim var. Lazar onları uyarsın ki, onlar da bu ıstırap yerine düşmesinler" (Lu. 16:27–28). Verilen cevap ise şudur: "Onlarda Musa'nın ve peygamberlerin sözleri var, onları dinlesinler" (29. ayet). Eğer Musa'yı ve Peygamberleri dinlemedilerse, zengin adam onların Lazar'ı dinleyeceğini nasıl düşünebildi? Nitekim İsa, ölülerden biri dirilse bile dinlemeyeceklerini açıkça söyler (bkz. 31. ayet). Sevgili dostlar, Mesih mezardan geri dönmüştür; ama biz hâlâ O'na kulak vermiyoruz. O'nu işitmek, O'na sığınmak ve O'na sarılmak için şu an, bugün bir fırsata sahibiz. Aslına bakarsanız bugün, sahip olduğunuz son fırsat olabilir.

Yazar Hakkında

Dr. R.C. Sproul, Ligonier Hizmetleri'nin kurucusu, Sanford, Florida'daki Saint Andrew Şapeli'nin kurucu pastörü, Reformation Bible College'ın ilk başkanı ve *Tabletalk* dergisinin genel yayın yönetmeniydi. *Renewing Your Mind* adlı radyo programı hâlen dünya çapında yüzlerce radyo istasyonunda her gün yayınlanmakta ve internet üzerinden de dinlenebilmektedir. *The Holiness of God*, *Chosen by God* ve *Everyone's a Theologian* kitaplarının da aralarında bulunduğu yüzden fazla kitabın yazarıdır. Kutsal Yazılar'ın hatasızlığını ve Tanrı'nın halkının O'nun Sözü üzerinde kararlılıkla durması gerektiğini açıkça savunmasıyla dünya çapında tanınmıştır.

Ligonier Hizmetleri, 1971 yılında Dr. R.C. Sproul tarafından Tanrı'nın kutsallığını mümkün olduğunca çok insana duyurmak, öğretmek ve savunmak amacıyla kurulmuş uluslararası bir Hristiyan öğrenci yetiştirme organizasyonudur. Ligonier Kütüphanesi logosu dünyanın her yerinde ve birçok dilde güvenilirliğin bir işareti hâline gelmiştir.

Yüce Görev'in motivasyonuyla hareket eden Ligonier, öğrenci yetiştirme kaynaklarını basılı ve dijital formatlarda küresel olarak paylaşmaktadır. Güvenilir kitaplar, makaleler ve video öğreti serileri elliden fazla dile çevrilmekte veya seslendirilmektedir. Arzumuz, Hristiyanların neye inandıklarını, neden inandıklarını, bunu nasıl yaşayacaklarını ve nasıl paylaşacaklarını bilmelerine yardımcı olarak İsa Mesih'in kilisesini desteklemektir.

tr.ligonier.org

Öldükten sonra nerede olacaksınız?

Ölüm gerçeği, kaçamayacağımız bir soruyu gündeme getirir: Sonrasında bizi ne bekliyor? Birçok insan ölümden sonraki yaşam düşüncesinin sadece bir temenniden ibaret olduğunu varsayar, ancak Tanrı mezarın son olmadığını açıkça bildirmiştir. Bu yaşamdan sonra neyin geldiğini bilmemiz gerekir ki, şu anımızı iyi bir şekilde yaşayabilelim.

Bu kitapçıkta Dr. R.C. Sproul, Kutsal Kitap'ın cennet ve cehennem hakkındaki öğretisini sunmaktadır. Her birimiz günahımız nedeniyle Tanrı'nın sonsuz yargısını hak ediyor olsak da, kurtuluş için O'nun Oğlu'na güvenen herkes, Tanrı'nın kendisini sevenler için hazırladığı sonsuz sevince kabul edilecektir.

Dr. R.C. Sproul'un Önemli Sorular adlı kitapçık serisi, Hristiyanlar ve düşünceli sorgulayıcılar tarafından sıkça sorulan önemli sorulara kısa ve öz yanıtlar sunmaktadır.

Dr. R.C. Sproul, Ligonier Hizmetleri'nin kurucusu, Sanford, Florida'daki Saint Andrew's Şapeli'nin kurucu pastörü ve Reformation Bible College'ın ilk rektörüydü. Aralarında *The Holiness of God (Tanrı'nın Kutsallığı)* kitabının da bulunduğu yüzden fazla kitabın yazarıdır.

LIGONIER KÜTÜPHANESI

KARANLIKTAN IŞIĞA YAYINLARI

ISBN 978-625-90344-0-9